

Reetta Wallén

”On aika ryhtyä toimiin”

Kansainvälisen yhteisön keskustelu interventiosta Libyaan ja Syyriaan.

Jyväskylän yliopisto

Yhteiskuntatieteiden laitos

Valtio-oppi

Pro gradu-tutkielma

Kevät 2017

TIIVISTELMÄ

”On aika ryhtyä toimiin”

Analyysi kansainvälisen yhteisön keskustelu interventioista Libyaan ja Syyriaan arabikevään aikaan pluralismi-solidarismi-keskustelun kautta

Reetta Wallén
Valtio-oppi
Pro gradu-tutkielma
Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Ohjaaja: Marja Keränen
Kevät 2017
sivumäärä: 70 sivua + 2 liitettä

Tutkimuksen tehtävänä on selvittää, kuinka Libyan ja Syyrian kriiseihin vastattiin kansainvälisessä yhteisössä arabikevään 2011 aikana. Tarkoituksena on tarkastella ilmiötä englantilaisen koulukunnan luoman pluralismi-solidarismi - keskustelun kautta. Pluralismi-solidarismi-keskusteluun olen sisällyttänyt oikeus- ja järjestys-kriteerit ja -retoriikat, joiden kautta tarkastelen kansainvälisen yhteisön käymiä keskusteluja.

Tutkimuksen aineiston muodostavat kaksi Hillary Clintonin puhetta, yksi Sergei Lavrovin haastattelu ja puhe sekä kokoelma Euroopan parlamentin keskusteluita aikaväliltä, jona Libyan ja Syyrian kriiseistä keskusteltiin kuumimmin.

Keskeiset asiat tutkimuksessani ovat kansainvälisen yhteisön merkitykset ja monitulkintaisuus ja pluralismi-solidarismi-keskustelu. Nämä muodostavat raamit keskustelujen ja haastatteluiden tulkinnalle.

Tutkimuksen tulokset osoittavat, että Libyan ja Syyrian tilanteisiin suhtauduttiin niin jyrkän eri tavoin johtuen ajasta, mutta myös pluralismi-keskustelun voimistumisesta. Aktiivisen pluralismi-solidarismi-keskustelun myötä solidaristiset näkemykset voittivat ja Libyan tapauksessa humanitaarinen interventio päätettiin toteuttaa. Kun demokraattinen uudistusmielisyys ei kuitenkaan saanut Libyassa tuulta alleen, ei Venäjä enää halunnut osallistua suvereniteettia loukkaavaan toimintaan Syyriassa, mikä on aiheuttanut aktiivista kansalaiskeskustelua kansainvälisen yhteisön tarpeesta toimia ihmisoikeuksien puolesta.

Asiasanat: Syyria, Libya, pluralismi-solidarismi-keskustelu, englantilainen koulukunta, humanitaarinen interventio, kansainvälinen yhteisö

Sisällysluettelo

TIIVISTELMÄ.....	2
1. Johdanto.....	4
1.1. Teoria ja aineisto	7
1.2. Tutkimuksen rakenne.....	10
2. Arabikevät.....	13
3. Englantilainen koulukunta.....	19
3.1. Realistit, rationalistit ja revolutionistit.....	20
3.2. Valtion välisen todellisuuden palikat.....	22
3.3. Pluralismi-solidarismi-keskustelu	25
3.3.1. Pluralismi.....	27
3.3.2. Solidarismi.....	28
3.4. Englantilaisen koulukunnan tulkinta kansainvälisestä yhteisöstä.....	30
3.4.1. Westfalenin rauhansopimus 1648.....	31
3.4.2. Valtion suvereniteetti.....	31
3.4.3. Ihmisoikeudet.....	32
3.4.4. Suojeluvastuun periaate	34
3.4.5. Humanitaarisen intervention oikeuttaminen.....	36
3.5. Pluralismi-solidarismi-keskustelu kansainvälisessä yhteisössä.....	38
3.6. Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka.....	39
4. Libyan ja Syyrian konfliktit ja puheet kansainvälisessä yhteisössä.....	41
4.1. Libyan konflikti 2011 -	41
4.1.2. Hillary Clinton: Libya 2011.....	42
4.1.3. Sergei Lavrov: Libya 2011.....	45
4.1.4. Euroopan parlamentti: Libya 2011.....	49
4.2. Syyrian konflikti 2011-.....	53
4.2.1. Hillary Clinton: Syyria, 2012.....	54
4.2.2. Sergei Lavrov: Syyria, 2012.....	57
4.2.3. Euroopan parlamentti: Syyria 2011.....	59
5. Johtopäätökset.....	64
6. Lähteet.....	70

1. Johdanto

Yhdysvaltoja kohdannut murhenäytelmä 11. syyskuuta 2001 siirsi kansainvälisen turvallisuus- ja politiikkakentän katseen Afganistanin ja Pakistanin suunnalle. Tämä tapahtuma käynnisti loppumattomalta näyttävän sarjan sotia terrorismia vastaan ja yhä kasvavan määrän terroristiryhmiä, joita on syntynyt Nigeriasta Syyriaan.

Lähi-itää ja Pohjois-Afrikkaa ravisteli talvella 2010 ja keväällä 2011 arabikevääksi kutsuttu vallankumouksellinen liikehdintä. Terrorismiin turtuneessa Euroopassa tämä otettiin ilolla vastaan. Jälkikolonialistisia despootteja vastaan nousivat erityisesti nuorten miesten muodostamat joukot, jotka näyttäytyivät eurooppalaiselle yleisölleen kuin demokratian kahvaan tarttuvana unelmana. Eurooppalaiset tiedeyhteisöt vertasivat liikehdintää Euroopan vuoden 1989 tapahtumiin¹ ja Saksojen uudelleenyhdistymiseen.

Nykyaikana meidän on yhä helpompaa kuulla ja lukea, mitä kansainvälisen yhteisön edustajat, valtionpäämiehet, EU tai YK:n alajaostojen edustajat tai kansainvälisesti arvostetut asiantuntijat ovat tilanteista mieltä. Tästä Quentin Skinner olisi varmasti kiitollinen. Jälkimodernin kulttuurikritismin suurimpina voittoina, Quentin Skinnerin mukaan² on puheen ja kirjoittamisen täysin retoristen aspektien huomaamisen parantuminen. Näiden retoristen puolien huomaamisen kautta on alettu olla tarkempia huomaamaan kielen ja vallan välinen voimasuhde. Skinner kirjoittaa, ettei kieleemme ole ainoastaan informaation jakamista varten, vaan myös auktoriteetin asettamiseen, tunteiden herättämiseen sekä sosiaalisen kontrollin luomiseen. Kieli ja sanasto luo inklusion ja ulossulkemisen muureja.

Quentin Skinnerin ajatuksista innostuneena päätin ottaa työni tulokulmaksi puheet ja sen, miten kriiseistä puhuttiin kansainvälisessä yhteisössä. Erityisesti pro gradu -tutkielmassani tutkin *minkälaisella retoriikalla suvereniteetin normista poikkeamista*

1

Held, Coates Ulrichsen and Ibrahim, 2015

2 Skinner, 2002.

legitimoitiin Libyan ja Syyrian kriisien aikaan Euroopan parlamentissa ja kansainvälisessä yhteisössä sen aikaisen Yhdysvaltojen ulkoasiainministeri Hillary Clintonin ja Venäjän ulkoasiainministeri Sergei Lavrovin toimesta. Onhan poliittisen ajattelun ymmärtäminen osa poliittisen puheen ymmärtämistä. Kari Palonen kirjoittaa Quentin Skinnerin retoriikasta ja käsitehistoriasta³, kuinka poliittisen toiminnan ja ajattelun tutkimukselle on tärkeää. Tämä juontaa hänen mukaansa antiikin sofistien toimintaan ateenalaisten poliitikkojen ”kasvattajina” sekä ajatuksen tulkitsijoina: sofisteja kutsutaan ensimmäisiksi politiikan tutkijoiksi. Poliitiikan tutkimuksen puheaktillisuuden, siis puheen toiminnallisuuden vuoksi on tärkeää ymmärtää Quentin Skinnerin ”retorista käännettä”.

Valitsin suurvaltojen edustajat kansainvälisen yhteisön edustajiksi siksi, että suurvaltapolitiikalla on Libyan ja Syyrian kriisien ratkaisemisessa ollut merkittävä osa. Lisäksi suurvaltapolitiikka määrittelee edelleen kansainvälisen yhteisön sisäisiä keskusteluja, jännitteitä ja suhteita. Puheenvuorojen kautta pyrin hahmottamaan, miten legitimoitiin suvereniteetin normista poikkeamisen Libyan kriisissä ja millä perusteella Libyan kriisissä päätettiin jossain määrin noudattaa suojeluvastuun, eli *muukalaisten pelastamista heidän omalta valtioltaan*, periaatetta.

Koska tarkoituksenani on tutkia ja vertailla syvällisesti ainoastaan Libyan ja Syyrian kriisien retoriikkaa arabikevään kokonaisuudessa, koen, että valintani on relevantti. Pyrin ymmärtämään syvällisesti retorisia eroja ja syitä. Tärkeimpänä työkaluna minulla on tässä osaa tutkimustani pluralismi-solidarismi-keskustelu. Käyn tutkielmassani läpi minkälaista solidaristista ja pluralistista retoriikalla Euroopan parlamentti ja muut kansainvälisen yhteisön jäsenet käyttivät keskusteluissaan Syyrian ja Libyan interventioista. Olen valinnut kriisipariksi Syyrian ja Libyan niiden kohtaamien samankaltaisuuksien vuoksi. Toisaalta Syyrian kriisi on ajallisessa jatkumossa Libyan kriisin kanssa, mutta yhtäläillä valtiot ovat hyvin erilaisia. Joka tapauksessa nämä kaksi kriisiä nähdään kansan suussa hyvin samankaltaisina arabikevään ilmiöinä.

Libyan kansannousu oli rauhallisempi kuin Syyrian, joka lähti käyntiin hyvin

---

³ Palonen, 1997.

räjähdysmäisesti. Libyalaiset ovat etnisesti hyvin homogeeninen ryhmä, kun Syyrian väestö on huomattavasti heterogeenisempää. Libyan oppositio oli yhteneväisempi ryhmä työttömiä korkeasti koulutettuja, joilla oli toiveita demokratisoitumisesta.

Syyrian oppositio sen sijaan koostui useista eri uskonnollisista, poliittista ja kulttuurisista ryhmistä, joilla jokaisella oli oma agendansa al-Assadin jälkeiseen aikaan. Kansainvälisessä mielessä Venäjällä on taloudellisia kiinnostuksen kohteita Syyriassa ja eurooppalaisittain Italiassa on pitkät suhteet Libyan ja Gaddafin kanssa. Listaan myöhemmin tutkimuksessani yleisiä syitä kansannousuun (katso kappale 4.).

Lisäksi tutkin vasta-argumentteja muun muassa kansainvälisiltä tutkijoilta, Yhdysvaltojen sen aikaiselta ulkoasiainministeri Hillary Clintonilta ja Venäjän ulkoasiainministerin Sergei Lavrovin osalta. Tutkielmassani puhun Libyan konfliktista kriisinä, sillä kansainvälinen koalitio suoritti intervention valtioon koskaan julistamatta sotaa Muammar Gaddafi ja hänen hallintoaan vastaan.

Väitän, että Libyan humanitaarisen intervention tarkoituksena oli solidaristisesti tukea oikeutta ja pelastaa hädänalaiset. Syyrian tapauksessa intervention tarkoituksena oli ylläpitää sisäisen lisäksi kansainvälistä järjestystä, mikä edustaa pluralistista lähestymistapaa. Pluralismin ja solidarismin käsitteet tulevat englantilaiselta koulukunnalta, jonka lähestymistapaa avaan jatkossa.

1. 1. Teoria ja aineisto

Teoreettinen lähtökohtani on englantilainen koulukunta, jonka relevanssia, keskusteluja ja perinnettä käyn läpi seuraavissa kappaleissa tarkemmin. Tulkitsen työssäni Euroopan parlamentin, Komission korkean edustajan, ministeri Clintonin ja Lavrovin ja kansainvälisten tutkijoiden kommentteja Libyasta ja Syyriasta englantilaisen koulukunnan tarjoamien tietoteoreettisten välineiden kautta. Vertailen myös valtioiden ja yhteisöjen tekemisiä pluralismi-solidarismi-keskustelun valossa.

Valitsin tutkielmani kehikseksi Englantilaisen koulukunnan, joka tutkii kansainvälistä yhteisöä sosiaalisena ilmiönä ja instituutioista muodostuvaan kansainvälisenä ulottuvuutena. Englantilaisessa koulukunnassa kansainvälinen yhteisö on toisten keskustelijoiden mukaan aktiivisena toimijana ja keskustelijana ja toisten mukaan sen rooli on huomattavasti vähäisempi.

Englantilainen koulukunta tutkii, miten kansainvälinen ja erityisesti valtioiden välinen yhteistyö on mahdollista itsekkäiden toimijoiden ja konfliktien moninapaisessa maailmassa, mikä on tutkimukselleni erityisen relevanttia, keskittyhän se kansainvälisen ulottuvuuden saaneisiin konflikteihin. Lisäksi tutkielmalleni on tärkeää se, kuinka englantilainen koulukunta on kiinnostunut kansainvälisen yhteisön mahdollisuuksista suvereenien valtion sisäisten asioiden interventioon, sillä ”jonkin tekeminen” on yleisin pyyntö, joka kansainväliselle yhteisölle esitetään.

Suojeluvastuun periaate pitää sisällään ajatuksen siitä, että valtion suvereniteettiin ei liity ainoastaan oikeus väkivallan monopoliin tietyn maantieteellisen alueen sisällä tai vaikkapa verojen kerääminen, vaan valtion ensisijainen tehtävä on suojella väestöään.

Kansainväliselle yhteisölle on siis langetettu vastuu auttaa ja tukea valtioita suojeluvastuun noudattamiseksi. Kun valtio epäonnistuu vastuussaan suojella omia kansalaisiaan, on kansainvälisen yhteisön vastuulla suojella kyseisen valtion kansalaisia.

Yleensä keinot ovat rauhanomaisia, neuvotteluja ja esimerkiksi talouspakotteita, mutta joissain tapauksissa kansainvälinen yhteisö käyttää pakkokeinoja puuttuakseen suvereenin valtion sisäisiin asioihin sotilaallisella väliintulolla siviilien suojelemiseksi. Siviilien suojeleminen on siis kansainvälisen yhteisön normien solidaristisen tulkinnan mukaan tärkeämpää kuin valtion suvereniteetin säilyttäminen. Nämä normit asetetaan poliittisissa keskusteluissa usein vastakkain.

Analyysin keskiössä on pluralismi-solidarismi-keskustelu, jonka kautta avataan moraalisen toiminnan mahdollisuutta ja laajuutta kansainvälisessä yhteisössä. Bullin mukaan kansainvälinen yhteisö on pluralistinen ja solidaristinen, jotta järjestys ja oikeudenmukaisuus toteutuvat.⁴ Pluralistinen tulkinta kansainvälisestä yhteisöstä on englantilaisen koulukunnan realistisen ajattelutavan mukainen. Solidaristinen taas edustaa grotiuslaista, rationalistista koulukuntaa. Tämä keskustelu toimii lukuperspektiivinäni, jonka kautta tarkastelen aineistoa. Tämän kautta avaan teoriakeskustelua, europarlamentaarikkojen keskustelua ja todellisuuden ilmentymistä.

Hyödynnän tutkimuksessa primääriaineistona Euroopan parlamentin keskusteluja Libyan tilanteesta, sekä siitä annettuja päätöslauselmia. Olen käyttänyt aineistona suomen kielelle tulkattuja keskusteluja Euroopan parlamentissa sekä Yhdysvaltain ja Venäjän tapahtumien aikaisten ulkoasiainministereiden Hillary Clintonin ja Sergei Lavrovin puheita.

Sekundaarisen tutkimusaineiston muodostavat tutkimuslaitosten kirjoittamat artikkelit, joiden kautta tuon esille arabikevään synnyttämiä eurooppalaisia näkökulmia. Ajallisesti tutkimus sijoittuu vuodenvaihteeseen 2010-2011, jolloin arabikevään tilanne oli eskaloitunut Tunisiasta Libyaan. Suurin osa käsiteltävistä Euroopan parlamentin keskusteluista käytiin vuosien 2011-2012 aikana. Lisäksi Sergei Lavrovin ja Hillary Clintonin puheenvuorot ovat näiltä samoilta ajoilta.

4

Marques de Almeida, Joao 2003, 146.

Avaan suojeluvastuun periaatetta kansainvälisissä insituutioissa, kuten Euroopan Unionissa ja YK:ssa käytetyissä puheenvuoroissa. Pidän ongelmallisena Euroopan parlamentin puutteellista kykyä käsitellä hankalia ulko- ja turvallisuuspoliittisia kysymyksiä. Yhteisten ulko- ja turvallisuuspolitiikan kysymysten ratkaisu on siroteltu Euroopan unionissa eri toimijoille. Ensisijaisesti päätösvalta on Lissabonin sopimuksen jälkeen säilynyt Eurooppa-neuvostolla sekä Euroopan unionin neuvostolla. Päätöksenteko noudattaa yksimielisyyden periaatetta, mutta Euroopan parlamenttia kuullaan asiassa.

Jäsenvaltioilla sekä ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealla edustajalla on alalla aloiteoikeus. Korkean edustajan tehtävänä on myös huolehtia siitä, että parlamentin näkemykset otetaan huomioon ulko- ja turvallisuuspolitiikan saralla⁵. Syyrian tapauksessa turvallistaminen on kohdannut enemmän vastustusta sekä turvallistamisen kieltämisen että vastaturvallistamisen kautta, pluralistisena turvallistamisen ilmiönä.

Aikaisempia tutkimuksia aiheesta löytyy jonkin verran, mutta ne ovat keskittyneet erityisesti joko suojeluvastuun periaatteen määrittämiseen Libyan kriisin kautta. Yhtenä tukiteoksenani on Korpiolan ja Nikkasen teos *Arabikevät* (2012), joka avaa ansiokkaasti arabikevään syitä ja seurauksia. Kansainvälisen yhteisön dialogia oikeudesta ja järjestyksestä avaan erityisesti Lavrovin ja Clintonin puheiden kautta.

Käytän tutkielmassani termiä *länsi* viittaamaan eurooppalaisiin valtioihin ja Yhdysvaltoihin. Termit *itä* ja *globaali etelä* viittaavat tekstissäni maihin, joilla on selkeästi vähemmän poliittista, sotilaallista ja taloudellista valtaa sekä ovat usein valtioita, joihin humanitaarinen interventio kohdistetaan.

5

1.2. Tutkimuksen rakenne

Tutkimuksen materiaali on syntynyt aikavälillä Libyan tilanteesta aikavälillä helmikuusta 2011 aina lokakuuhun 2011. Syyrian tapahtumat lähtivät liikkeelle maaliskuussa 2011 ja elävät yhä. Molempien alkutilanteet ovat yhteneväiset: suhteellisen maallistuneet arabivaltiot, joissa kansa nousee hallitsijoitaan, post-koloniaalisia despootteja, vastaan. Libyassa tarkoituksena oli syöstä Gaddafi ja Syyriassa al-Assad vallasta.

Voidaan sanoa, että molempien valtioiden tarkoituksena oli käynnistää demokraattinen prosessi, mutta tämä tulkintalinja on hyvin länsimaalainen. Samankaltaisuuksista huolimatta valtioiden tilanteet otettiin kansainvälisesti huomion ja toiminnan kohteiksi hyvin eri tavoin. Miksi? Tutkimus lähtee liikkeelle teoreettisen kehyksen eli englantilaisen koulukunnan esittelyllä. Käyn läpi koulukunnan peruseriaatteet, koulukunnan teoreettisia näkemyksiä kansainvälisten suhteiden ja yhteisöjen rakentumisesta, niiden olemassaolon ehdoista, rajoitteista ja mahdollisuuksista.

Nostan erityisesti esiin tutkimuksen keskeisen analyysivälineen, eli pluralistisen ja solidaristisen keskustelun. Ne ovat kaksi vastakkaista tapaa havainnoida kansainvälistä yhteisöä. Luvussa keskityn läpikäymään ajattelutapojen välille muodostuneita vastakkaisia perusajatuksia, joita ovat muun muassa solidaristien usko interventioon tiettyjen ehtojen täytyessä ja pluralistien ehdoton suvereniteetin kunnioittaminen.

Tutkimukseni näyttömänä toimii Euroopan parlamentti, jossa puhujat yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan korkean tason edustajasta rivimeppiin antavat äänensä kuulua. Europarlamentin lisäksi keskustelua käytiin myös YK:n turvallisuusneuvostossa. Koen, etteivät kansainvälisen yhteisön näkyvät edustajat, kuten Lavrov ja Clinton, tarvitse institutionaalista jalustaa. Analysoin heidän keskusteluaan narratiivisen analyysin kautta.

Tekstianalyysini peruseriaatteita on vertailu, joiden kautta analysoin Euroopan parlamentin, Clintonin ja Lavrovin puheenvuoroja Libyan ja Syyrian tapahtumista. Vertailun ja analyysin kautta pyrin näkemään solidaristiset ja pluralistiset argumentit sanojen takana, joiden kautta pääsen avaamaan oikeuden ja järjestyksen dialogia. Analysoin puheista, miten oikeutta ja järjestystä käytettiin eri tavoin Libyan ja Syyrian tilanteista puhuttaessa. Valintanani ovat kolme suurta pelaajaa kansainvälisessä yhteisössä, siksi Euroopan unionin lisäksi on relevanttia käyttää Yhdysvaltojen ja Venäjän ulkoasiainministereitä.

Kvalitatiivisen tutkimuksen periaatteiden mukaisesti rakennan oikeudelle ja järjestykselle tarkkoja merkityksiä suhteessa niiden viitekehykseen ja englantilaisen koulukuntaan. Vaikka pääasiassa käytän sanoista Bullin merkityksiä, mutta hyödynnän myös Buzania ja Wheeleriä varsinkin tyypillisten alleviivattujen ja keskusteluiden keskiössä olevien ilmaisujen, kuten suvereniteetti, interventio ja ihmisoikeuksien, kautta.

Järjestyksen tarkka määritelmä on valtion suvereniteetin ja itsenäisyyden kunnioitus. Tarkkaan määritelmään oman tulkintani mukaan kuuluu lisäksi valtioiden välisen rauhan ylläpitäminen puuttumattomuusnormia kunnioittamalla ja valtioiden tarpeiden kunnioittaminen ennen ihmisoikeuksia. Järjestyksen kriteereitä ovat siis: *valtion suvereniteetin kunnioitus, puuttumattomuuden normin kunnioitus ja sotilaallisen väliintulon välttäminen, kansainvälisen rauhan ylläpitäminen ja valtion tarpeet ennen kansalaisten tarpeita.*

Oikeuden tarkka määritelmä on kansalaisten oikeus turvaan valtion terrorilta. Oman tulkintani mukaan liitän tarkkaan määritelmään myös humanitaarisen intervention oikeuden, mikäli kansalaisten oikeudet ja henki ovat uhattuja, sekä kansalaisten oikeudet ennen valtioiden tarpeita. Oikeuden kriteereitä ovat: *ihmisoikeuksien kunnioitus, humanitaarisen intervention käyttäminen ennaltaehkäisevänä työkaluna, kansalaisten turva valtiolta ja valtiosta ja kansalaisten tarpeet ennen valtiota.* Näiden kriteerien kautta tarkoituksena on mitata ja tarkkailla oikeutta ja järjestystä Libyan ja Syyrian tapauksissa Yhdysvaltain, Venäjän ja Euroopan parlamentin puheenvuoroista ja kommentaareista diskursiivisesti esitettyinä valitsemisani puheissa, haastatteluissa ja parlamentin

keskusteluissa.

Jaan analyysini gradussa kahteen osa-alueeseen. Ensimmäisessä osassa tutkin Syyrian ja Libyan tilanteista käytyjä puheita ja haastatteluja. Käyn läpi, kuinka puhujat Clinton ja Lavrov käyttävät pluralistisia ja solidaristisia argumentteja puheenvuoroissaan, jotka alleviivavat ja avaavat, millaisia valintoja Yhdysvallat, Venäjä ja Euroopan parlamentti tekivät Libyan ja Syyrian kriisien suhteen. Yhteenvedossa kokoan yhteen aineistoni ja analysoin, miten puheenvuorojen, solidarististen ja pluralististen argumenttien valossa oikeus ja järjestys näyttäytyivät muotoilemieni määritelmien mukaan.

2. Arabikevät

Arabikevät, eli *al-Thawrāt al-‘Arabiyyah*, viittaa Tunisian vallankumouksesta vuodenvaihteessa 2010-2011 levinneisiin väkivaltaisuuksien, mielenosoitusten ja kansannousujen aaltoihin. Arabikevät oli vastareaktio post-kolonialististen despoottien pysähtyneille ja korruptoituneille hallituksille, joka kumpusi tavallisen kansa huonoista elinoloista ja koulutetun nuoren sukupolven turhautumisesta. Vaikutusta ei vähennä ilmastonmuutoksen aiheuttama kuivuus ja sitä seuraavat ongelmat: nälänhätä, ruokapula, resurssien keskittyminen, tasa-arvon vähys ja vaikutusmahdollisuuksien puute, samalla väestöä on siirtynyt kaupunkeihin, joissa töitä ei ole riittänyt kaikille.

Korpiolan ja Nikkasen Arabikevät -kirjassa alleviivataan⁶, kuinka yhteinen vihollinen, kuten Egyptin presidentti Hosni Mubarak, yhdisti erilaisista taustoista tulevat mielenosoittajat, ainakin hetkeksi. Vallankumoukset lähtivät rullaamaan täysin yllättäen, alueen ulkopuoliset asiantuntijat eivät osanneet odottaa, että näin merkittäviä kansanliikkeitä olisi odotettavissa.⁷ On oletettavaa, etteivät aivan varhaisimmat levottomuudet päässeet näkyville valtioiden voimakkaan sensuurin vuoksi sekä yleisen länsimaiden alueellisen kiinnostuksen puutteen johdosta.

Korpiola ja Nikkanen listaavat arabikevään vallankumouksille seitsemän syytä⁸.

1) *Huono hallinto ja korruptio*

Massatyöttömyyden aikana työpaikan hakeminen oli hetki, jolloin tavallinen kansalainen kohtasi arabikevään valtioiden systemattisen korruption. Alistava ja korruptoitunut hallinto imi rahavirrat taskuihinsa voitelurahojen muodossa: virkamiehet olivat alipalkattuja, mikä avasi mahdollisuuden lahjonnalle, byrokratiassa asioiden hoitaminen vaati lisävoitelua, paperien leimaaminen ja jonottaminen tuhrauttivat tavallista kansaa. Huono hallinto ei ole turhauttavana tekijänä mikään uusi ilmiö, ja on aiheellista miettiä, kuinka turhautuminen ja

---

6

Korpiola & Nikkanen 2012, 16.

7 Korpiola & Nikkanen 2012, 31.

8 Emt. 33-53.

ainaiset voitellurahat kirvoittivat Bouazizista, tunisialaisesta vihanneskauppiaasta, jonka kauppakärryn poliisit veivät, arabikevään sytykkeenä toimineen polttoitsemurhan.

Solidaristille nuorison, koulutetun keskiluokan ja työttömien aiheuttama kansainvälinen liikehdintä näyttätty erityisesti maailmanyhteisöllisenä tapahtumana: torien haltuunottoa seurattiin sosiaalisessa mediassa hyvin tiukasti ja solidarismin hengessä. Liikehdintä levisi nopeasti valtiosta toiseen, vaikka pluralistisen tulkinnan mukaan suvereniteetti pidettiin. Valtiot eivät näennäisesti puuttuneet toistensa sisäisiin asioihin, vaikka väkivallan aalto lähti liikkeelle kuin dominopeli.

2) *Hallinnon uudistuskyyttömyys*

Monarkioiden ja tasavaltojen uudistuskyyttömyyttä ovat motivoineet tasaiset rahavirrat. Siinä missä monarkiat, kuten Marokko, tukahduttivat vallankumoukset nopeilla poliittisilla uudistuksilla ja nyökkäyksillä kansalle, tasavallat jämähtivät. Kuningaskunta Marokko suoritti nopeita uudistuksia, Marokon kuningas julisti kuudennen perustuslain luonnostelun alkaneen yhdeksäs maaliskuuta 2011, tätä seurasivat avoimet vaalit.

Uusi perustuslaki otettiin käyttöön äänestyksessä ensimmäinen heinäkuuta samana vuonna. Marokon kuningaskunta vältti suuret protestiaallot.⁹ Hallintokulttuuria Lähi-idässä ylläpitävät tiukka klaaniuskollisuus, joka on kulttuuria ja kollektiivistä identiteettiä määritteleviä tekijöitä, pluralistisen tulkinnan mukaan tämä on pluralistisen tulkinnan mukaan suvereniteettia parhaimmillaan: jokaisen valtion sisäiset asiat ovat sisäisiä, niihin ei tule ulkopuolisten puuttua ja lisäksi ongelmat ratkaistaan klaanien kesken.

3) *Monarkiat ja epätasapainoiset tasavallat*

---

⁹ Hashas Mohammed, IAI WORKING PAPERS 13 : 34 – December 2013

Arabivaltioista juuri monarkiat ovat vastustaneet vallankumouksia tehokkaimmin. Korpiola ja Nikkanen kirjoittavat (2012), ettei arabimaiden kansannousuissa ole uhattu vielä yhdenkään kuninkaan, sulttaanin tai emiirin asemaa. Sekulaareissa autokraattisissa valtioissa, kuten Egypti, Jemen, Libya ja Tunisia, vallan huoneet ovat olleet huolissaan.

Kuninkaallisessa Bahrainissa oppositio pysyi maltillisena, eikä missään vaiheessa vaatinut kuningashuoneen vaihtoa. Marokossa, yhdessä maailman vanhimmista monarkioista, mielenosoittajat ja oppositio rauhoitettiin parlamenttivaaleilla. Marokon kuningas Mohammed VI, joka tunnetaan arabimaailmassa reformistina, julkisti 9.3.2011 perustuslaillisen uudistuksen aloittamisesta, vain kolme viikkoa Helmikuun 20. -liikkeen protestien aloittamisen jälkeen. Tätä seurasivat vaalit.

Professori Mohammed Hashashin artikkelin mukaan¹⁰, Marokko on ylläpitänyt monipuoluejärjestelmää jo viisikymmentäluvulta alkaen, ja se on toiminut ylintä päätäntävaltaa käyttävänä elimenä monarkkisen hallituksen rinnalla. Hashashin mukaan Marokon kuningas on ”kaikkien uskovien” johtaja, ei ainoastaan muslimien, ja tällä johtajuudellaan hän ratkaisee maallistuneiden ja konservatiivisten välejä: hänen väliintulonsa on aina tervetullutta. Monarkioilla on merkittävä rooli eri heimojen etuoikeuksien ja kansanryhmien voimatasapainojen ylläpitäjinä. Monarkian rooli valtion insituutioiden ja rauhan mahdollistajana tekee Marokosta tasapainoisemman valtion, huolimatta sen sisäisistä poliittisista debaateista ja taloushuolista. Kuningashuoneen roolia tasapainottavana elimenä ei voida vähätellä muiden arabimonarkioiden tasapainoisuutta analysoidessa.

Jack Donnelly kirjoittaa¹¹, kuinka islaminuskoisissa valtioissa ihmisoikeudet ovat allahin etuoikeus,. Kuningas uskovien edustajana on käytännössä etuoikeutettu päättämään uskovien ihmisoikeuksista. Perinteisessä yhteiskunnassa järjestely toimii.

4) Armeijat vallan vahtikoirina

10

Hashas, Mohammed: Moroccan Exceptionalism Examined, IAI 2013.

11 Donnellu kts. Khadduri, 1946, 78.

Armeija on ollut Lähi-idän valtioissa merkittävässä asemassa jo pitkään. Siirtomaa-aikana Ranska ja Iso-Britannia halusivat turvata omat etunsa värväämällä omia turvallisuusjoukkojaan ja välttääkseen omien joukkojensa siirrot alueelle (Korpiola&Nikkanen 2012.). Samalla he kouluttivat paikallisia sotilaita.

Armeija työllistää valtavana määrän egyptiläisiä ja lainasi joulukuussa 2011 Egyptin keskuspankille miljardi dollaria, kirjoittavat Korpiola ja Nikkanen (2012). Armeija omistaa yrityksiä, tuotantolaitoksia, maa-alueita, joilla on merkittäviä taktisia ominaisuuksia ja se on mukana turismissa, hotelliliiketoiminnassa ja infrastruktuurissa. Lisäksi armeijan budjetti on salainen. Egyptin armeijan vaikutus sisäpolitiikkaan on valtava ja se on ollut tekemässä hallitsijoita aina viisikymmentäluvulta saakka. Armeijoilla on merkittävä rooli myös muissa arabivaltioissa.

Syyrian armeija on ollut Assadin suvun tukena pitkään, kunnes kansanoussun myötä useat korkea-arvoiset upseerijäsenet loikkasivat ja muodostivat elokuussa 2011 Vapaan Syyrian armeijan. Kuningashuoneista poiketen, vahvat armeijat eivät ole onnistuneet solmimaan yhteiskunnallisia ja sotilaallisia voimia poliittiseen elämään. Lähi-idässä johtamisen kulttuuriin kuuluu voiman retoriikka, sotilaallisen vallan ja voiman osoittaminen. Vahvan kenraalin ja armeijan johtamassa valtiossa sopuisuus ei kuulu hyvän johtajan hyveisiin, kirjoittavat Korpiola ja Nikkanen (2012.) Sen sijaan monarkioissa laupias, uskovia johtava kuningas saa osoittaa sopuisuutta ja hyvyyttä tekemällä nopeita reformeja, jotka palvelevat sosiaalisia aaltoja. Tässä on yksi selkeästi erottava tekijä kysymykseen, mikseivät monarkiat kärsineet arabikeväästä niin voimakkaasti kuin tasavallat.

5) *Kaverille kans – horjuva talous*

Useat arabivaltiot ovat toimineet kapitalismissa ja sosialismissa, mutta hallitsijasuvuilla on ollut merkittävä rooli taloudessa, kirjoittavat Korpiola ja Nikkanen (2012.). Talous toimii sosiaalisen sopimuksen perusteella, jossa hallitseva perhe jakaa vaurautta ja etuoikeuksia pienelle eliitille. Useiden arabivaltioiden talouskasvun luvut ovat olleet vaikuttavia, mutta ne eivät ole vaikuttaneet tavallisen kansan oloihin. Tavallisen

kansalaisen on esimerkiksi ollut vaikeaa saada lainaa uuden yrityksen perustamiseen ilman vallanpitäjien suojelua. Järjestelmää kutsutaan Korpiolan ja Nikkasen (2012.) mukaan nimellä ”crony capitalism”, kaverikapitalismi, jossa menestys riippuu liike-elämän ja virkamiesten läheisistä suhteista, avioliitosta, suhteista ja ystävyyksistä. Nämä kaikki sosiaalisen elämän puolet korruptoivat liike-elämää.

Arabimaille ominainen perhe- ja klaaniuskollisuus näkyvät siis osaltaan valtion varojen liikkumisessa ja sosiaalisen nousun suhteellisessa mahdottomuudessa. Kaikkein suurimpia uhkia arabivaltioiden tasapainolle on valtionalouden horjuminen ja alueiden suuri nuorisotyöttömyys. Sosiaalisen liikkumisen mahdottomuus ja jatkuva talousahdinko oli omiaan ajamaan tyytymättömiä kansalaisia kadulle. Toisaalta suurtyöttömyys esimerkiksi turismin ehdyttyä Egyptissä on ollut taas osasyynä arabiveljeskunnan kasvulle periferioissa: kun yhteiskunnan vähäisetkin tukitavat ovat vähentyneet, apua ja koulutusta ovat tarjonneet vauraat, konservatiiviset liikkeet, kuten juuri muslimiveljeskunta.

6) Pelolla hallitseminen ja turvallisuuskoneistot

Poliisien heikko koulutus, alipalkkaus ja korruptio on johtanut siihen, ettei arabivaltioiden kansalaisilla ole luottamusta poliisiin. Oikeus- ja yhteiskuntajärjestystä ei ylläpidetä satunnaisella väkivallalla, kidutuksella ja kohtuuttomalla voimankäytöllä. Korpiola ja Nikkanen (2012.) kirjoittavat, kuinka poliisiväkivaltaa vastustavat liikkeet ovat olleet alullepanevia voimia arabimaiden kansannousuissa ja yhtä lailla todisteet raasta väkivallasta ja kidutuksesta ovat antaneet vauhtia kansalaisten siirtymisessä mielenosoittajien tueksi. ”Egyptissä kansannousukutsu esitettiin juuri poliisiväkivallan uhrin, aleksandrialaisen Khaled Saidin, muistoksi perustetussa Facebook-ryhmässä, ja tapahtumapäiväksi valittiin 25. tammikuuta, poliisin päivä”, kirjoittavat Korpiola ja Nikkanen (s. 48, 2012.).

Salainen poliisi on vaiettu aihe. Kirjailijat Nikkanen & Korpiola kertovat, kuinka esimerkiksi Syyrian salaista poliisia haluttiin kommentoida aina nimettömyyden suojista. Kirjoittajien mukaan esimerkiksi Venäjä on ollut rakentamassa Syyrian

turvallisuuskoneistoa. Venäjä ei ole ainoa, sillä Korpiolan ja Nikkasen (2012.) mukaan useat eurooppalaiset valtiot myyvät osaamistaan ja teknologiaa arabivaltioihin, joissa niitä käytetään kansalaisten seuraamiseen. Turvallisuuskoneistot ovat käyttäneet keinoja arabikevään aikana paljon mielenosoittajiin. Ihmisoikeusjärjestöt kertovat karuja tarinoita siitä, kuinka uhkaavimpia toimijoita on suljettu vankiloihin, pieksetty tai raiskattu hiljaiseksi.

7) *Moderni maailma ja media*

CNN-efektillä tarkoitetaan massamedioiden aiheuttamaa ilmiötä konfliktien ympärillä. Termi tuli tunnetuksi 1990-luvun alun konflikteista, kuten Somaliasta (1992-1993) ja Bosniasta (1995)¹² Piers Robinson kirjoittaa *Global Policyn* artikkelissaan, kuinka termillä CNN-efekti alettiin puhua niistä vaikutuksista, joita valtamedioiden uutisilla oli kansainvälisessä politiikassa, jossa jatkuvasti vaaditaan *kansainvälistä yhteisöä tekemään jotain*. Sosiaalinen media ja aktiivinen medioiden läsnäolo Libyassa ja Syyriassa nostivat pluralisteissa ja solidaristeissa tyypillisiä kysymyksiä: voidaanko medianäkyvyydellä painostaa valtioita auttamaan kärsiviä siviilejä? Pakottaako medianäkyvyys valtioiden edustajat tekemään suvereniteettinormista poikkeavia päätöksiä?

Medialla oli suunnaton rooli arabikevään tapahtumista tiedottamisessa ja arabimaailman yhdistämisessä. Korpiola ja Nikkinen (2012) käyttävät valtioiden nopeasta mediakäytön kasvusta sanaa medialisaatio. Internet voimisti aikakausien rinnakkaiseloja arabimaissa: se näytti vierekkäin elävät yhteisöllisyydestä ammentavat konservatiiviset klaaniyhtiesöt, individualismia ylistävän vaurauden ja euroopplautumisena. Perinteiden lisäksi myös uskonto saarnamiehineen on siirtynyt verkkoon; sitä myötä myös valtioiden kontrollia väistelevät poliittiset liikkeet. Egyptin Khaled Saidista ja Tunisian Mohammed Bouazista tuli arabikevään mediamarttyreja, kansannousujen sankareita. He ovat symboleita, joiden kuvat levisivät ympäri maailmaa Facebookin, Twitterin ja Instagramin kautta.

12

Robinson, Piers 2013. <<http://www.globalpolicyjournal.com/blog/08/10/2013/media-driving-force-international-politics-cnn-effect-and-related-debates>> viitattu 8.3.2017

3. Englantilainen koulukunta

Tässä tutkimuksessa tulen soveltamaan narratiivista analyysia ja englantilaisen koulukunnan lähestymistapaa. Käytän myös Reinhart Koselleckin ja Quentin Skinnerin¹³ ajatuksia historiallisesta ajasta ja narratiiveista analysoidessani Euroopan parlamentin, Hillary Clintonin ja Sergei Lavrovin keskustelua. Koska tutkimuksen kohteena ovat arabivaltiot Libya ja Syyria, on vaara, että länsimaiset teoriat otetaan liian annettuina. Pro gradussani postkolonialistinen kritiikki näkyy erityisesti analysoidessani Euroopan parlamentin edustajien puheenvuoroja, joissa arabikevään merkitystä ja historiallista ajan kohtaa ei havaita. Tämän luvun tarkoituksena on sijoittaa tutkimuskohde ja sen tarkastelun lähestymistapa tieteenalaani ja perustella teoreettiset valintani.

Teoreettinen viitekehyseni tutkielmassa on englantilainen koulukunta. Koulukunnan teorian kehittäjä Hedley Bull¹⁴ määrittelee kansainvälisen yhteisön (*society of states/international society*) teoksessaan *The Anarchical Society: A Study of Order in World Politics* ”joukoksi valtioita, jotka tietoisina yhteisistä intresseistä ja arvoista muodostavat yhteisön siinä mielessä, että ymmärtävät olevansa sidottuja yhteisiin sääntöihin suhteissa toisiinsa ja osallistuvat yhteisten instituutioiden toimintaan”¹⁵. En halua sortua orientalismiin, jossa Edward Saidin mukaan tutkijat puhuvat Orientin puolesta hiljentäen Orientin oman äänen käyttämällä sitä eksoottisena tutkimuskohteena¹⁶, sen takia narratiivinen tutkimukseni keskittyy erityisesti eurooppalaisten käsityksiin arabikeväästä.

Englantilainen koulukunta on suhteellisen nuori yhteisö, jonka muoto ja jäsenet ovat itsessään olleet kansainvälisen politiikan tutkijoiden keskustelun kohteena. Englantilaiseen koulukuntaan liitetään yksimielisesti ainakin Martin Wight, hänen oppilaansa Hedley Bull, jonka teosta *The Anarchical Society* käytän pro-gradu työssäni taajaan, ja R.J. Vincent. Uuden polven englantilaisen koulukunnan edustajia ovat ainakin Timothy Dunne ja

---

13

Koselleck 1972. & Skinner 2002.

14 Bull, Hedley 2002, 13.

15 ”A society of states (or international society) exists when a group of states, conscious of certain common interests and common values, form a society in the sense that they conceive themselves to be bound by a common set of rules in their relations with one another, and share in the working of common institutions.” Bull, Hedley 2002, 13.

16 Said, Edward (1977), 140.

Nicholas Wheeler¹⁷ sekä, oman tulkintani mukaan ainakin Barry Buzan ja Alex Bellamy¹⁸.

Kansainvälinen yhteisö on avustava käsite, jonka avulla avataan ja analysoidaan maailmanpolitiikan ja kansainvälisten suhteiden ilmiöitä. Kansainvälisen yhteisön termiä käytetään kansan suussa, jolloin sillä viitataan ennenkaikkea *international communityyn*, jota pyydetään yleensä suurissa kriiseissä tekemään jotain. Tämän pyynnön voidaan nähdä olevan kansainvälisen yhteisön olemassa olon sinetti. Sen avulla kansalaiset näkevät kansainvälisen yhteisön voivan tehdä jotain konkreettista, kuten painostaa diplomaattialla, solmia sopimuksia tai käyttää voimaa yhdessä, esimerkiksi kauppapakotteiden muodossa.

Yhdistyneitä kansakuntia pidetään yleisesti kansainvälisen yhteisön poliittisena ilmentymänä, jolloin YK:n kautta voidaan havainnoida kyseisen yhteisön (*international community*) toimintaa. Kansainvälisen kriisin yhteydessä juuri YK:lle esitetään vaatimus tehdä jotain. YK:sta ja yhteisön (*community*) olemassaolosta huolimatta kansainvälinen yhteisö (*society*) ei ole pelkästään kysymys toimijuudesta. Englantilaisen koulukunnan mukaan kansainvälinen yhteisö (*society*) on olemassa, vaikka ei olisi merkkejä yhteisestä toiminnasta.¹⁹

Barry Buzan²⁰ viittaa jälkiwestfaalenilaiseen eurooppalaisen kansainvälisen yhteisön syntyyn merkittävänä osana englantilaisen koulukunnan teoreettista viitekehystä. Eurooppalaisten valtioiden laajentuminen kulttuurisesta ympäristöstään koko maailmaa dominoivaksi voimaksi 1600-luvulta alkaen ja sitä seurannut kolonialismin päättyminen ja jälkikolonialistinen aika, jotka vaikuttavat edelleen kansainvälisen yhteisöön, ovat kaikki olleet englantilaisen koulukunnan tutkimuksen keskiössä.

3.1. Realistit, rationalistit ja revolutionistit

Englantilainen koulukunta kysyy siis laajemmin, missä määrin kansainvälinen yhteisö on olemassa. Martin Wight²¹ luennoi jo 1950-luvun alussa kansainvälisestä teoriasta

---

17 Linklater & Suganami 2006, 14-15.

18 Buzan 2013, viii-ix

19 Dunne 2006, 69

20 Buzan, Barry 2014, 9-10.

21 Bull, Hedley: *Martin Wight and the Theory of International Relations: The Second Martin Wight Memorial Lecture*, British Journal of International Studies, Vol. 2, No. 2 (Jul., 1976), s. 101-116

(*International Theory*). Hänen mukaansa kansainvälinen teoria oli poliittista filosofiaa, jonka kautta tarkastellaan kansainvälisiä suhteita ja niiden keskeisimpiä traditioita. Hedley Bull (1976.) kirjoittaa oppi-isästään, että Wightia ei kiinnostanut niinkään, mitä realistit kirjoittivat väkivaltaisesta anarkkisesta kansainvälisestä järjestelmästä. Bull väittää, ettei kyseessä ollut niinkään tyytymättömyys heidän substanssiinsa vaan ennemminkin metodologiaan.

Wight näkee, että kansainvälinen teoria (*International Theory*) oli poliittisen filosofian haara, josta opittaisiin parhaiten entisajan traditioita tutkimalla. Bull viittaa Martin Wightin luentosarjoihin, jotka on hänen kuolemansa jälkeen julkaistu teoksena *International Theory: The Three Traditions* (1991). Kirjan keskiössä on keskustelu kolmen tradition, machiavellismin, grotiuslaisuuden ja kantilaisuuden välillä. Wight käytti ryhmistä, Bullin mukaan vähemmän iloisesti, nimitystä kolme R:ää, realistit, rationalistit ja revolutionistit.²²

Wightin kuvailee²³ machiavellistit ”veren, raudan ja kuolemattomien miesten” edustajina, grotiuslaiset ”lain, järjestyksen ja sanansa pitävinä miehinä” ja kantilaiset ”subversion, vapautuksen ja lähetyssaarnauksen miehinä”. Jokainen ryhmä edusti Wightille kansainvälisen politiikan luonnetta ja toimi ohjekirjana kansainvälisten suhteiden toimintakenttien sisällä.

Machiavellistit, joihin lasketaan esimerkiksi Hobbes ja Morgenthau, ovat realistisen koulukunnan edustajia, katsovat, että kansainväliset politiikan tosiasiallinen ydin on kansainvälinen anarkia ja sota kaikkia vastaan suvereenien valtioiden välillä. Kansainvälisen yhteisön luonteeseen he suhtautuvat jyrkän kielteisesti. Machiavellistien, realistien, mukaan ei ole olemassa kansainvälistä yhteisöä. Realistien mukaan diplomatia, kansainvälinen oikeus, diplomatia tai kansainvälisen yhteisön luoma YK ovat fiktiota. He näkevät, että maailma rakentuu Machiavellin Ruhtinaan ajattelulle edelleen; jokaisen

---

22 Bull, Hedley, 1976

23 ”The Machiavellians he thought of crudely as "the blood and iron and immorality men," the Grotians as "the law and order and keep your word men," and the Kantians as "the subversion and liberation and missionary men". Each pattern or tradition of thought embodied a description of the nature of international politics and also a set of prescriptions as to how men should conduct themselves in it.” Bull, Hedley 1976

valtion päämiehen tehtävä on ajaa oman valtionsa etuja. Kansainvälisen politiikan moraalialia ei tässä koulukunnan edustajistossa pohdita.²⁴

Grotiuslaiset, rationalistit, joihin Wight laski mukaan kansainvälisen oikeuden klassikot Locken, Burken, Rooseveltin ja Churchillin, eivät nähneet kansainvälistä politiikkaa puhtaan anarkian ilmentymänä. Hobbes kirjoittaa Wight muistoluentonsa muistiinpanoissa (1967), kuinka rationalisteille kansainvälinen politiikka tarkoittaa kansainvälistä valtioiden keskinäistä kanssakäymistä oli se sitten sodan tai yhteistyön kautta. Kansainvälisten suhteiden keskeisimpään kysymykseen he suhtautuvat hyvin juristimaisella tavalla: valtiot ovat moraalisesti ja laillisesti toisiinsa sitoutuneita. Kansainvälinen yhteisö on olemassa, sen toimintaa voidaan havainnoida diplomatian, kansainvälisen lain, voimatasapainon ja suurvaltojen välisistä kamppailuista. Rationalistien mukaan valtioiden väliset suhteet ja toiminta keskenään ovat sidoksissa kansainväliseen lakiin.

Kantilaiset revolutionistit hylkäävät machiavellinistisen näkemyksen, että kansainvälinen politiikka on olemassa ainoastaan valtioiden välisessä konfliktissa. Kantilaiset hylkäävät pinnallisen ajattelun kansainvälisestä yhteisöstä valtioiden välillä ja keskittyvät ennen kaikkea ihmisten välisiin suhteisiin, joille valtiot oli rakennettu. Kantilaiset hyväksyvät kuitenkin grotiuslaisen ajatuksen kansainvälisestä moraalista, mutta eivät näe sitä niinkään sääntöinä ja normeina, jotka ohjaavat valtioita käyttäytymään kuin hyvät kansalaiset. Se sijaan he uskoivat vallankumoukselliseen imperatiiviin, kantilaiseen doktriiniin siitä, että ihmisten tulisi toimia yhteisen hyvän puolesta.²⁵

3.2. Valtion välisen todellisuuden palikat

Copelandin²⁶ mukaan englantilaisen koulukunnan ytimessä on kansainvälisen systeemin (realistit/machiavellistit), kansainvälisen yhteisön (rationalistit/grotiuslaiset) ja maailmanyhteisön (revolutionistit/kantilaiset) välisen keskustelun tunnistaminen. Ryhmien välinen keskustelu on identifioitavissa tämän päivän poliittisissa keskusteluissa kansainvälisillä areenoilla.

---

24 Seppä 2010 & Bull 1976

25 Bull 1976

26 Copeland, 2003, 426.

Buzanin²⁷ mukaan näillä kolmella aiemmin mainitulla rakennetaan se, miten ymmärrämme kansainvälisen yhteisön englantilaisen koulukunnan kautta. Kolme traditiota viittaavat aikaan, jolloin kansainvälinen laki ja kansainväliset suhteet kävivät päällekkäistä debattiaan. Buzanin mukaan kolmen R:n teoria ymmärretään nykyään seuraavalla tavalla²⁸.

- 1) Kansainvälinen systeemi (*International system: hobbesilaisuus, machiavellismi, realismi*) on voimapolitiikkaa valtioiden välillä, joka keskittyy kansainvälisten suhteiden teoriassa kansainvälisen yhteisön anarkkiseen luonteeseen ja rakenteisiin. Näkökulma on osittain limittäinen valtavirtarealismiin ja -neorealismiin kanssa, joten sillä on vahva asema myös englantilaisen koulukunnan ulkopuolella. Sitä yleensä lähestytään positivistisen tietoteorioiden kautta tai materialististen ja rationalististen metodologioiden avulla.
- 2) Kansainvälinen yhteisö (*International society: grotiuslaisuus/rationalismi*), tai joskus *states-system* eli valtioiden yhteisö, viittaa yhteisten kiinnostusten ja identiteettien institutionalisoimiseen. Näkökulman keskiössä on valtioiden jaettujen identiteettien ja etujen institutionalisointi sekä jaettujen normien, lakien ja instituutioiden luonti ja ylläpito. Kansainvälisen yhteisön perusidea on näkökulman mukaan periaatteeltaan yksinkertainen: ihmiset yksilöinä asuvat yhteisöissä, joita he muokkaavat ja joihin he muokkautuvat, joten valtiot elävät kansainvälisessä yhteisössä, jota ne muokkaavat ja johon ne muokkaantuvat. Buzan²⁹ viittaa Wightiin, jonka mukaan kansainvälinen yhteisö on yhteiskuntasopimus yhteisön jäsenten välillä, jotka jokainen ovat syntyneet omasta yhteiskuntasopimuksestaan. Koska valtiot poikkeavat ihmisyksilöistä, niiden välinen yhteiskuntasopimus ei siksi ole yhdenmukainen valtioiden omien yhteiskuntasopimusten kanssa. Sosiaalinen ulottuvuus erottaa näkökulman rationalistien anarkkisesta katsantokannasta. Kansainvälinen yhteisö on yksi englantilaisen koulukunnan keskeisimmistä tutkimuskohteista, joten tätä väylää on avattu paljon. Näkökulmaa lähestytään yleensä ontologisesti ja historiallisilla metodeilla. Sitä voidaan lähestyä myös sosiaalisten rakenteiden analyysin kautta.

- 3) Maailmanyhteisö (*World society: kantismi/revolutionismi*) keskittyy

---

²⁷ Buzan, 2013, 12-13.

²⁸ Emt.

²⁹ Emt.

kansainvälisten suhteiden teoriassa yksilöihin, kolmanteen sektoriin ja yleisesti globaaliin väestöön kokonaisuudessaan, Se voidaan nähdä universalistisena kosmopolitismina. Ole Waever³⁰ kuitenkin kieltää, että siihen kuluisi kommunismi, sillä nykyään ajattelutapa liitetään ennenkaikkea liberalismiin. Englantilaista koulukuntaa kritisoidaan Buzanin³¹ mukaan siitä, ettei se ota huomioon tarpeeksi vallankumouksen vaihtoehtoa. Näkökulma on limittäinen transnationalismin kanssa, mutta pohjaa voimakkaasti normatiiviseen politiikan teoriaan. Sen päällimmäisenä tarkoituksena on käsitellä ei-valtioillisia elementtejä kansainvälissä suhteissa.

---

30 Waever, 1992, 98.

31 Buzan, 2013, 13.

3.3. Pluralismi-solidarismi-keskustelu

Pluralismi-solidarismi-keskustelu on englantilaisen koulukunnan keskustelujen normatiivinen sydän³². Se on perusta jatkuvalle ja aina tärkeälle keskustelulle siitä, kuinka oikeus ja järjestys ovat suhteessa toisiinsa alati muuttuvassa kansainvälisessä, globaalissa systeemissä. Koulukunnan perusta on kuitenkin 1970-luvun alusta, joten ajan myötä sen edustajat tulevat ottamaan osaa keskusteluun myös eurooppalaisen akateemisen ajattelun ulkopuolelta. Koulukunta liittyy itseensä uusia tapahtumia ja tilanteita: sodan terrorismia vastaan, luonnonkatastrofien ja -mullistusten poliittiset vaikutukset ynnä muut³³.

Kansainvälisen yhteisön jäsenet ja valtiojohtajat noudattavat toisistaan poikkeavia normeja erityisesti ihmisoikeus- ja suvereniteettiasioissa. Englantilainen koulukunta avaa tätä kysymystä pluralismi-solidarismi-keskustelun kautta. Nämä kaksi käsitettä, pluralistinen ja solidaristinen, määrittävät kansainvälisen yhteisön sisäisiä yhteisöjä. Kansainvälisen yhteisön pluralistisuutta ja solidaristisuutta määrittävät ihmisoikeuksien ja suvereniteetin hyväksyntä.

Kansainvälisen yhteisön käsitettä puretaan pluralismi-solidarismi-keskustelun avulla. Hedley Bull kehitti pluralismi-solidarismi-keskustelun, jolla hän edelleen avasi grotiuslaisen, jokseenkin yhteistyötä tekevän ja kansainväliset organisaatiot tunnustavan, kansainvälisen yhteisön määreitä.³⁴ Bullin mukaan kansainvälinen laki on keskeisesti yksi kansainvälisen yhteisön olemassaolon ehdoista. Keskustelun teemat liittyvät yhteisön luonteeseen ja potentiaaliin. Keskustelussa lähestytään järjestystä ja oikeudenmukaisuutta kansainvälisissä suhteissa. Jotta kansainvälinen yhteisö toimisi, sen olisi oltava sekä pluralistinen että solidaristinen. Keskustelu avaa mahdollisuuksia erityisesti moraalisen toiminnan analyysiin. Keskustelu osoittaa myös jännitteen oikeudenmukaisuuden ja järjestyksen välillä³⁵.

32

Buzan, 2014, 169.

33 Buzan, 2014, 170.

34 Bull, 1966

35 Bellamy, 2005, 11

Bullin alkuperäisessä kirjoituksessa vuonna 1962³⁶ Bull asettaa termit pluralismi ja solidarismi kontekstiinsa. Grotiuslainen ajattelu vertautui pluralistiseen positiiviseen oikeuteen (*positive law*). Bullin mukaan *yksilöt ovat alisteisia kansainväliselle laille ja kansainvälisen yhteisön jäsenillä on omat oikeutensa*³⁷. Koska Grotiuslainen solidarismi tulee universalistisesta luonnonlaista, se viittaa koko ihmiskuntaan.

Termeillä lähestytään kansainvälisen yhteisön luonnetta ja potentiaalia. Yleensä ne keskittyvät grotiuslaisen pohjansa vuoksi jaettujen sääntöjen vahvuuteen ja vaikuttavuuteen. Pluralistinen näkemys pohjaa valtioiden suvereniteetin traditioon ja puuttumattomuuden politiikkaan, kun solidaristien keskustelun ytimessä ovat yksilön oikeudet ja mahdollisuus kansainvälisen yhteisön interventioon, jos ihmisoikeudet ovat vakavan uhan alla. Kriitikoiden mukaan³⁸ vain harva humanitaarinen interventio toteutetaan humanitaarisista syistä, tai parhaimmillaankin vain osittain humanitaarisista syistä.³⁹ Ihmisoikeuksien suojelemisen lisäksi solidarismi paneutuu lailliseen ja laittomaan sotaan (*just and unjust war*). Lailliset syyt sotaan liittävät solidarismin lähelle oikeutetun sodan teoriaa, samoin kuin toimijoiden pakkokeinojen käyttö väärintoimijoita vastaan.

Artikkelissaan Bull onnistuu luomaan selkeän äänen ja sisällön pluralismille, jonka kautta hän loi selkeät rajat kansainväliselle yhteisölle (valtioille) ja maailmanyhteisölle (yksilöt, kansalaiset, ihmiskunta).

3.3.1. Pluralismi

Pluralistit tulkitsevat kansainvälistä yhteisöä realistisen ajattelun mukaan. Valtioiden keskinäiset suhteet eivät itsessään luo kansainvälistä yhteisöä, vaan synnyttävät alustan valtioiden olemassaolon tunnustamiselle. Valtioiden keskinäiset suhteet eivät muodosta kansainvälistä yhteisöä vahvassa merkityksessä. Tämä tarkoittaa sitä, että valtioiden suvereniteetti on tunnustettu ja sen myötä esiintyy tärkeä puuttumattomuuden normi.

36

Bull, 1966.

37 Bull, 1966b, 64.

38 Waltzer (2004.) & Nardin (2014.)

39 Nardin, Terry, 2014.

Pluralistinen kansainvälinen yhteisö näkee itsensä erityisesti valtioiden sujuvan rinnakkaiselon sujuvuuden ja valtioiden välisen turvallisuuden ylläpitäjänä⁴⁰.

Pluralistit näkevät, etteivät valtiot jaa sisällöllisiä tavoitteita ja arvoja, mutta tunnustavat olevansa keskinäisissä suhteissaan laillisesti ja moraalisesti sidottuja yhteisiin normeihin ja sääntöihin, jotka ovat edellä mainitut suvereniteetti ja sisäisiin asioihin puuttumattomuuden normi⁴¹. Kriitikkojen mukaan muiden moraalisten normien kansainvälinen käyttöönotto, kuten ihmisoikeuksien saralla, ei ole mahdollista, sillä ne ovat rakentuneet tiettyjen -yleensä länsimaisen kulttuurin- koodistossa⁴².

Hotzgrefen ja Keohanen klassisen tulkinnan⁴³ mukaan humanitaarinen interventio on *uhkaus käyttää voimaa valtion, tai valtioiden, rajojen ulkopuolella, jotta estettäisiin tai lopetettaisiin laajat ja vakavat toisen valtion kansalaisten kohtaamat ihmisoikeusloukkaukset, ilman väkivaltaa harjoittavan valtion lupaa, jonka alueella voimaa käytetään*. Jo itsessään tulkinta rikkoo pluralistisen ajattelun koodistoa: valtion suvereniteetti on rikkomaton.

Nicolas Wheeler argumentoi⁴⁴, että pluralistien mukaan yhdessä elämisen säännöistä merkittävimpiä ovat ne, jotka takaavat järjestyksen ja pluralistit hyväksyvät järjestystä ylläpitävät säännöt huomioimalla sen, että on useita erilaisia tapoja elää hyvää elämää. Yhteiselämän alkuna on siis suvereniteetin tunnistaminen ja tunnustaminen, käytännössä siis institutionaalinen järjestelmä, jonka sisällä kaikki kansat voivat rakentaa, valtioidensa rajojen sisälle omakseen kutsumia yhteisöjä. Suvereniteetti suojelee elämää ja paikallista erityisyyttä ja lupa valtionhallinnolle luoda ja ottaa käyttöön lakeja oman alueensa sisällä ja siten rajoittaa ulkoisten lakien ja ulkopuolisten viranomaisten vaikutusta alueella. Humanitaarinen interventio loukkaa valtioiden oikeuksia ja kansalaisten oikeutta elää elämää ilman ulkopuolisten väliintuloa. Ajatusta voidaan kritisoida siitä, miten kansalaiset voivat yleensä elää, jos väkivallan uhka on jatkuva ja ”hyvälle elämälle” ei ole edellytyksiä.

---

40 Bellamy&McDonald, 2004

41 Seppä, 2011

42 Emt.

43 Holzgreffe & Keohane, 2003.

44 Wheeler, 1996

3.3.2. Solidarismi

Englantilaisen koulukunnan realistit, eli pluralistit, väittävät, että valtiot tottelevat kansainvälistä oikeutta ainoastaan silloin, kun se on heidän etujensa mukaista. Grotiuslaisen rationalismin edustajana Bull osoittaa, että valtiot useasti pitävät siihen mukautumista etujensa mukaisena⁴⁵. Etuna voidaan nähdä kuuluminen kansainväliseen yhteisöön. Pluralistien tulkinnan mukaan kansainvälisessä yhteisössä on oikeuksia ja velvollisuuksia suhteissa toisiin valtioihin. Kansainvälinen yhteisö toimii siis realpolitikin vastapuolena: valtiot noudattavat kansainvälisen yhteisön sääntöjä ja normeja, vaikka ne eivät olisikaan heidän etujensa mukaisia.⁴⁶ Solidarismin sisällä on vaihtelua, sen sisältä löytyy niin heikompia kuin vahvempia solidaristeja. Vahvemman suunnan kannattajat kohti muutosta kansainvälisestä yhteisöstä kohti maailmanyhteisöä⁴⁷.

Puhtaimillaan solidarismissa on kuitenkin käsitys solidaarisuudesta ja mahdollisesta solidaarisuudesta, mikä tarkoittaa kansainvälistä yhteisöä yhteen sitovia normeja ja arvoja, jolloin sekä yhteisön muodostavien valtioiden mahdollisuutta kehittää kansainvälistä oikeutta.⁴⁸ Eri valtioiden on siis mahdollista saavuttaa yhdessä asetettuja tavoitteita ja arvoja esimerkiksi ihmisoikeuskysymyksissä ja vaikka ilmastonmuutoksessa. Solidaristit, toisin kuin pluralistit, näkevät ihmisoikeusnormiston yhtenä esimerkkinä solidaarisen maailman mahdollisuudesta yli suvereniteetin ja puuttumattomuusnormin. Solidaristit näkevät, että kansainvälisesti YK:ssa säädetty monikohtainen ihmisoikeusnormisto periaatteessa säätelee valtioiden toimintaa.

Bullin käsitys, teoksen *The Anarchical Society*⁴⁹ mukaan on, että solidarismi ja pluralismi eivät ole niinkään vastakkaisia näkemyksiä, vaan solidarismi, grotiuslaisuus, löytyy realistisen machiavellismin ja universalistisen kantismin välimaastosta. Valtiot eivät ole vain sodassa toinen toistaan vastaan, saati kamppaile jatkuvasti keskenään, vaan rajoittavat väliset konfliktinsa jaettuuihin normeihin ja instituutioihin. Kantilaisen

---

45 "...states 'so often judge it in their interests to conform to it'" (Wheeler & Dunne 1996, 94.)

46 Wheeler&Dunne 1996, 94.

47 Bellamy&McDonald 2004.

48 Bull 1966, 52.

49 Bull, 1977, 25-

uskon sijaan solidaristit myöntävät, Bullin mukaan, että kansainvälisen yhteisön ensisijainen todellisuus on suvereenien valtioiden muodostama ja kansainvälisen yhteisön ensisijaiset jäsenet, universalismin sijaan, ovat valtiot. Solidarismi on siis todellinen *via media* – kansainvälinen politiikka ei ole pelkkiä eturistiriitoja vaan ennemminkin peli, joka on jakavaa ja tuottavaa. Se on kuin sosiaalista kanssakäymistä, ei pelkästään horisontaalista tai valtioiden rajojen lävistävää, vaan kauppaa, taloudellista ja sosiaalista vaihtokauppaa ja yhteistyötä valtioilta toisille.

Nämä kaupat ja sosiaaliset siteet muodostavat Bullin potentiaalisen solidaarisuuden.⁵⁰ Kansainvälistä yhteisöä sitovat yhteen heidän intressiensä mukaisesti yhteiset arvot ja tavoitteet. Täten yhteisön muodostavat valtiot pystyvät edistämään näitä ensisijaisia instituutioita, joille kansainvälinen yhteisö pohjautuu. Solidaristit löytävät nykykeskustelussa tälle tukea ihmisoikeusnormistosta, joka säätelee valtioiden toimintaa suhteessa omiin kansalaisiinsa.

---

50 Bull 1966, 52.

3.4. Englantilaisen koulukunnan tulkinta kansainvälisestä yhteisöstä

Hedley Bullin klassinen määrittelemä kansainvälisestä yhteisöstä on yksi englantilaisen koulukunnan perusteita. Kansainvälinen yhteisö on olemassa silloin, kun ryhmä valtioita, tietoisina tietyistä yhteisistä intresseistään ja yhteisistä arvoistaan muodostavat yhteisön siinä mielessä, että ne näkevät olevansa sitoutuneita sääntöihin suhteissaan toisten valtioiden kanssa, ja toimivat yhteisissä insituutioissa.⁵¹ Kyse on valtioiden yhteisöstä. Grotiuslaiselle Bullille kansainvälinen yhteisö määrittyy suhteessa kansainväliseen järjestelmään, l. valtioiden muodostamaan järjestelmään, jossa ei noudateta sosiaalisia normeja ja maailmanyhteisöön, joka on ihmisten muodostama yhteisö.⁵²

Barry Buzanille kansainvälinen yhteisö on toimijoiden sosiaalinen yhteisö, mutta hän laskee toimijoihin valtioiden lisäksi myös ylikansalliset toimijat, kuten kansainväliset järjestöt ja kansalaisyhteiskunnan jäsenen. Buzan jaottelee kansainvälisen tason yhteisöt kolmeen: valtioiden välisiin yhteisöihin (*interstate societies*), ylikansallisiin yhteisöihin (*transnational societies*) ja ihmisten välisiin yhteisöihin (*interhuman societies*).⁵³ Nämä kolmen yhteisön toimijat määrittävät toistensa olemassaolon ehtoja. Valtioiden välinen yhteisö ehdollistaa ylikansallisten toimijoiden toimintamahdollisuuksia, mutta yhtäläillä ylikansalliset toimijat rajoittavat valtioiden suvereniteettiä. Buzanin mukaan valtiot ovat ylikansallisista toimijoista huolimatta edelleen kansainvälisen yhteisön voimakkaimpia toimijoita, mutta myöntää, etteivät valtiot voi määrittää muiden toimijoiden toimintaa syvällisesti⁵⁴.

Buzanin mukaan⁵⁵ Bull oli järjestään empiirisistä syistä pessimistinen. Vaikka Bull toivoi parempaa maailmaa, kansainvälisen politiikan faktat tuntuivat olevan lujasti sitä vastaan. Vastahankaisiin pluralisteihin Bullin seuraksi liittyi James Mayall, joka asemoituu kansainvälisen politiikan tutkijakentällä pluralistiseen ja käytännönläheiseen

51 Bull, 1977, 13. Suomenos Seppä Tarja, 2010, 80.

52 Bull, 1977

53 Buzan, 2004. 158-160.

54 Emt. 200-201.

55 Buzan 2014.

ajatteluun. Buzanin mukaan Mayall näkee, että valtio, suvereniteetti ja territorialisuus pysyvät lujina, huolimatta siitä, että sota on yhä merkityksellisempi kansainvälisen yhteisön institutio.⁵⁶

3.4.1. Westfalenin rauhansopimus 1648

Westfalenin rauhansopimus oli diplomaattisen kongressin tulos, joka esitteli uuden kansainvälisen politiikan systeemin. Se perusti Euroopan rauhanohjelman valtioiden väliselle tasa-arvolle ja loi kansainväliselle laille sen perusteet kolmikymmenvuotisen sodan raunoilla.

Westfalenin rauhansopimus on realistien ja pluralistien keskiössä edelleen. Valtioiden väliselle tasa-arvolle, suvereniteetille ja voimatasapainolle nojaava sopimus on realistisen koulukunnan oppikirjaesimerkki anarkkisesta yhteisöstä. Vuonna 1648 solmittuun sopimukseen on kirjattu kansainvälisen lain kaksi peruslähtökohtaa: 1) jokainen valtio on suvereeni omalla territoriolaan ja 2) valtioilla ei ole oikeutta puuttua toistensa sisäisiin asioihin⁵⁷.

3.4.2. Valtion suvereniteetti

Westfalialainen järjestelmä ja suvereniteetti ovat kansainvälisen lain perusperiaatteita, jonka mukaan jokaisella kansallisvaltiolla on oikeus suvereniteettiin territorionsa ja sisäasioidensa suhteen ja, että jokainen valtio on tasa-arvoinen kansainvälisen lain edessä. Eurooppaa on nykyaikaan saakka määrittänyt puuttumattomuuden periaate toisen valtion sisäasioihin. Varsinkin realistit korostavat puuttumattomuuden normia.

Suvereniteetissa on käytännössä kyse siitä, että valtion, joka on poliittinen toimija, yläpuolella ei ole toimijaa, joka voisi asettaa valtiolle määräyksiä. Sanktioita voi tulla, mutta kukaan ei käytännössä voi sanella maailmanpoliisina valtiolle, kuinka sen tulisi käyttäytyä. Elävä nykypäivän esimerkki tästä on Pohjois-Korean jatkuvat ihmisoikeusloukkaukset.

---

⁵⁶ Buzan, 2014, 94-95.

⁵⁷ Brown 1992, 74.

Rationalisteille ja pluralisteille valtion ylin toimijuus, suvereenius, on varsin ongelmatonta⁵⁸. Asia on näin. Konstruktivistisille englantilaisen koulukunnan edustajien, kuten Buzanin mukaan, suvereniteetin ja valtion rajat ovat jatkuvan neuvottelun kohteena. Niitä heitellään edes takaisin puheessa ja muuttuvina käsitteinä kulloinkin valloillaan olevan ajan hengen mukaisesti.

3.4.3. Ihmisoikeudet

Ihmisoikeudet ovat voimakkaasti 1900-luvun ilmiö, kirjoittaa Jack Donnelly⁵⁹. Ennen 1700-lukua ihmisten oikeudet valtiota ja yhteiskuntaa kohtaan eivät herättäneet erityisesti keskustelua. Aihe herätti vallankumouksellista liikehdintää Iso-Britanniassa, Ranskassa ja Yhdysvalloissa, mutta universaalit, yhtäläiset ihmisoikeudet ovat kuitenkin varsin moderni, myöhäisen 1900-luvun aikainen ilmiö.

Toisen maailmansodan ja juutalaisten kansanmurhan raunioille perustettiin Yhdistyneet kansakunnat, jonka peruskirjan johdannossa ja ensimmäisessä luvussa huomioidaan ihmisoikeudet. YK:n yleiskokous hyväksyi ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen joulukuussa 1948, ja hetken ennen sitä, yleissopimuksen joukkotuhontana pidettävän rikoksen ehkäisemiseksi ja rankaisemiseksi. Yleiskokouksen myöhäistä ajankohtaa ilmentävät esimerkiksi kolonialismin puuttuminen julisteuksesta, joka vei ihmisoikeudet lähes kaikilta muilta kuin valkoihoisilta,⁶⁰. Yleisiä ja yhtäläisiä kansainvälisiä ihmisoikeuksia ei siis olla tunnettu ennen toista maailmansotaa.

Lähestulkoon jokaisesta ihmisoikeuksiin viittaavasta modernista arabikirjallisuudesta löytyy lista perusihmisoikeuksista, jotka perustuvat nykyaikaisille julkilausumille ja tavoille, sekä pyrkimystä löytää niistä yhteys Koraaniin, kirjoittaa Donnelly⁶¹. Donnelly kritisoi tekstissään Mawadudia, joka väittää, että islam on listannut universaaleja perusoikeuksia ihmiskunnalle, joita tullaan valvomaan ja kunnioittamaan jokaisessa tilanteessa. Donnelly sanoo, että moiset väitteet ovat perusteettomia.

---

58 Esim. Keohane 1993.

59 Donnelly, 2014, 90.

60 Donnelly, 2014, 90.

61 Donnelly, 2014, 79.

Donnelly viittaa Khalid Ishaqueen, joka esittää, että ”muslimit liittyvät yhteen jatkuvasti etsiäkseen tapoja ja keinoja vakuuttaa toisilleen, mitä modernissa puheessa tarkoitetaan ihmisoikeuksilla.⁶²” Donnellyn mukaan Ishaque myöntää, että ihmisoikeuksia ei voi kääntää arabiaksi, mutta pyrkii silti sisällyttämään sen islamilaiseen doktriiniin. Donnelly kirjoittaa, että elleivät käsitteemme ole niin erillisiä kielestämme - Donnellyn mukaan mahdoton yhtälö tapaukselle, joka on hyvin riippuvainen kielestä – on vaikeaa nähdä, kuinka väite voisi olla edes pääperiaatteena tosi. Puuttuvatko islamista ihmisoikeudet?

Donnellyn mukaan muslimeita säännöllisesti ja pakotetusti pyydetään kohtelemaan toisiaan kunnioittaen ja arvokkuudella, niin perinteiden, uskonoppineiden ja tavallisten uskovien toimesta. Käytännössä heitä pyydetään, voimakkaimmalla mahdollisella tavalla, pyrkimään kohti henkilökohtaista hyvinvointia ja sosiaalista oikeudenmukaisuutta. Nämä käskyt ovat kansainvälisen ihmisoikeusjulistuksen hengen mukaisia, mutta islaminuskossa ne näyttävät ennen kaikkea taivaallisina käskyinä, jotka määräävät käytöstä ja toimintaa, eivät ihmisoikeuksina. Käytännössä, ja perinteikkäästi, näiden arvojen toteuttaminen ei sisällyttänyt tasapuolisia ja luovuttamattomia ihmisoikeuksia⁶³.

Vaikka suurin osa nykyajan muslimeista, Donnellyn mukaan⁶⁴, torjuvat mainitut näkemykset, he edustavat historiallisesti suuren osan muslimivaltioiden dominoivaa käytäntöä jakaa ihmiset uskoviin ja heihin, jotka eivät usko. Aivan kuten valkoiset kristityt ovat tehneet.

---

62 “Muslims are enjoined constantly to seek ways and means to assure to each other what in modern parlance we call ‘human rights’” Donnelly, 2014, s. 79. (1974: 32)

63 Donnelly 2014, s. 80.

64 Donnelly 2014, s. 80.

Edelleen nykyisin muslimiyhteiskunnat ovat voimakkaasti klaani- ja yhteisöjoukkoja. Suurimmassa osaa perinteisistä yhteisöistä, oikeudet ja velvollisuudet olivat riippuvaisia yhteisön jäsenyydestä. Perinteisessä yhteiskunnassa se Donnellyn mukaan oli uskovien yhteisö, *Dar al Islam*, ei ihmisyyttä. Lakia ja järjestystä arabivaltioissa käyn läpi arabikevättä käsittelevässä kappaleessa.

3.4.4. Suojeluvastuun periaate

Kansainvälinen yhteisö on muuttanut normejaan interventioon liittyen paljolti kylmän sodan loppumisen jälkeen. Siitä huolimatta, että YK:n peruskirja puolustaa voimakkaasti, muuten solidaristisesta agendastaan poikkeavasti, suvereniteetin merkitystä ja puuttumattomuuden periaatteetta, ovat ihmisoikeuskysymykset saaneet yhä enemmän merkitystä kansainvälisessä yhteisössä. On syntynyt ajattelutapa, että valtioiden tulisi ansaita suvereniteettinsä huolehtimalla kansalaisistaan, heidän hyvinvoinnistaan ja ihmisoikeuksien toteutumisesta. Tämä johti aikanaan myös suojeluvastuun periaatteen (*R2P, Responsibility to Protect*) normin syntyyn kanadalaisen ICISS-komission vuonna 2001 julkaiseman raportin pohjalta, joka sisälsi suojeluvastuun periaatteen perusperiaatteet.

Suojeluvastuun periaate pohjautuu perimmäisesti siihen, että mikäli valtio ei pysty tai halua suojella kansalaisiaan kansanmurhalta, systemattiselta väkivallalta tai kaltaisilta tapahtumilta, on kansainvälisen yhteisön kannettava vastuu kansalaisten suojelemiselta.

Suojeluvastuun periaate on hyväksytty YK:n maailmanhuippukokouksessa vuonna 2005⁶⁵ virallisesti, jonka mukaan jokainen YK:n jäsenvaltio hyväksyi vastuunsa suojella omia kansalaisiaan kansanmurhalta, sotarikoksilta, rikoksilta ihmisyyttä vastaan ja etnisiltä puhdistuksilta⁶⁶. Suojeluvastuun periaate on oppikirjaesimerkki solidarismista, yksilön oikeuksista elää kansallisvaltioiden suvereniteetin ja puuttumattomuusnormin

---

65

(A/60/L.1)

66 Seppä, 2010.

yli: vakavien rikkomuksien myötä oikeudet ihmisyyteen ylittävät kansainvälisen järjestyksen.

Suojeluvastuun periaate syntyi tarpeesta suojella viattomia kansainvälisen solidaarisuuden nostaessa päätään. Käytän suojeluvastuun periaatetta analysoidessani tapaustutkimuskohteitani Libya ja Syyriaa, sillä suojeluvastuun periaatteella perusteltiin humanitaarisen intervention tarve Libyaan. Sen mahdollisuutta Syyriaan vilauteltiin Syyrian kriisin aikana, mutta tähän päivään mennessä sitä ei ole tehty siinä laajuudessa, kuin se tehtiin Libyaan.

Suojeluvastuun periaate muodostuu kolmesta osasta. 1) Valtiolla on päävastuu väestönsä suojelemisesta kansanmurhalta, sotarikoksilta, rikoksilta ihmisyyttä vastaan ja etnisiltä puhdistuksilta. 2) Kansainvälisen yhteisön vastuulla on kannustaa ja tukea valtioita tehtävänsä täyttämässä. 3) Kansainvälisen yhteisön vastuulla on käyttää oikeita diplomaattisia, humanitaarisia ja muita keinoja ihmisten suojelemiseksi näiltä rikoksilta. Mikäli valtio on haluton ja kyvytön suojelemaan väestöään edellämainituilta uhilta, on kansainvälisen yhteisön ja erityisesti YK:n turvallisuusneuvoston vastuulla ottaa vastuu asiasta.^{67 68}

Ensimmäinen osa on pluralistisen näkemyksen ja Westfalenin rauhansopimuksen mukainen. Toinen ja kolmas osa näyttävät kansainvälisen yhteisön luonteen muuttumisen realistisesta ja pluralistisesta kohti rationalistista ja solidaristista kansainvälistä yhteisöä.

Ajatus puuttumattomuuden normin ja suojeluvastuun periaatteen olemassaolosta tukee Hedley Bullin näkemystä siitä, että kansainvälisen yhteisön on oltava sekä pluralistinen että solidaristinen, jotta järjestys ja oikeudenmukaisuus toteutuvat.⁶⁹

67 Kts. ICISS:n raportti 2001.

68 un.org <<http://www.un.org/en/preventgenocide/adviser/responsibility.shtml>> käytetty: 26.05.2016

69 Marques de Almeida, Joao 2003, 146.

Yhtäläillä useat valtiot olivat hyvin kriittisiä suvereniteetin määrittämisestä siten, että kansainvälisen yhteisön olisi otettava vastuu suvereenin valtion kansalaisista vakavien ihmisoikeusloukkauksien mahdollisuuden edessä. Kiinalle ja Venäjälle alueellinen koskemattomuus on tinkimätön lähtökohta. Kritiikki on ymmärrettävää ja useiden (mm. Waltzer⁷⁰) mukaan suojeluvastuun periaate on rakentunut oikeuttamaan läntiset, erityisesti amerikkalaisten, puuttuminen sisäiseen politiikkaan idässä ja globaalissa etelässä.

3.4.5. Humanitaarisen intervention oikeuttaminen

Humanitaarisen interventio on viimeisiä keinoja, joita otetaan käyttöön siviilien suojelemiseksi omalta valtioltaan. 1990-luvulla käytettiin useita kertoja humanitaarista interventiota Somaliasta Bosniaan, Ruandaan, Kosovoon ja Itä-Timoriin⁷¹.

Päätöksentekoeelin humanitaarisen intervention ympärille muodostettiin melko nopeasti, huolimatta Darfurin kansanmurhan estämiseksi tehdyn humanitaarisen intervention puutteista, kirjoittaa Donnelly. Darfur on edelleen yksi suurimmista humanitaarisen intervention esimerkeistä.

Kansainvälisessä laissa interventio loukkaa suvereenin valtion oikeutta koskemattomuuteensa. Ulkopoliitikassa pyritään yleensä vaikuttamaan muiden valtioiden toimintaan, esimerkiksi interventioilla sisäiseen päätöksentekoon. Alemmassa kappaleessa näemme selkeästi, millä tavalla Hillary Clinton ja Sergei Lavrov pyrkivät välittömän intervention kautta vaikuttamaan Libyan ja Syyrian kriiseihin.

YK:n peruskirjan artikla 2 osa.4. sanoo: ”kaikkien jäsenten on pitädyttävä kansainvälisissä suhteissaan väkivallalla uhkaamisesta tai sen käyttämisestä minkään valtion alueellista koskemattomuutta tai poliittista riippumattomuutta vastaan tai menettelemästä muulla tavalla, joka on ristiriidassa Yhdistyneiden kansakuntien

---

70

Waltzer 2011.

71 Donnelly, 2014, 254.

päämäärien kanssa.”⁷² Mikään mainituissa ei kuitenkaan oikeuta Yhdistyneitä kansakuntia loukkaamaan jäsenvaltionsa suvereniteettia. Näin ollen realistisen ja pluralistisen tulkinnan mukaan, humanitaarinen, sotilaallinen, intervensio on laitonta.

Interventiota kutsutaan humanitaariseksi interventioksi, kun se tehdään kansanmurhan pysäyttämiseksi, siitä rankaisemiseksi tai ehkäisemiseksi. Joka tapauksessa syyn on oltava törkeä jatkuva ja systemaattinen ihmisoikeusrikkomus, kuten jatkuvat poliittiset murhat. Toisin on, kun interventio tehdään vastaukseksi järkyttävään nälänhätään tai muuhun katastrofiin. Donnellyn mukaan tällöin autettavien kansalaisuus on lisäksi relevantti asia.⁷³ Pelastettavat ovat yleensä tällöin oman maan kansalaisia tai lähialueiden kansalaisia, kun humanitaarisen intervention kohteena on oltava, Nicholas Wheelerin kirjan nimeä ”Saving Strangers” (2000) mukaille, tuntemattomien pelastaminen.

Kylmä sota näyttäytyy yhtenä mielenkiintoisen humanitaarisen interventin aineistona: sen aikana useissa valtioissa harjoitettiin jatkuvia ja laajamittaisia systemaattisia ihmisoikeusrikkomuksia, joihin ei humanitaarisiin syihin puututtu. Kansainvälinen järjestys oli sotien jälkeiselle maailmalle tärkeämpää kuin solidaristinen, kansainvälistä rauhaa mahdollisesti järkyttävä interventio. Edes diplomaattista painostusta ei näytetä harrastaneen. Wheelerin mukaan kylmä sota kuitenkin vapautti keskustelun humanitaarisesta interventiosta.⁷⁴

Ihmisoikeudet järjestävät sosiaalista ja poliittista todellisuutta, eikä siinä ole varsinaisesti mitään uutta. Ihmisoikeudet muovaavat sosiaalista todellisuutta alueellaan, aivan kuten näemme sen tehneen jo aiemmin mainituissa muslimivaltioissa. Ihmisoikeudet luovat valtioille velvoitteen huolehtia oman valtionsa asukkaiden ihmisoikeuksista. Ihmisoikeudet ja suvereniteetti luovat toistensa kanssa yhdessä elävät todellisuudet, jotka liukuvat ajassa käsitteinä, jotka voimistuvat diskurssien mukana. Toisena hetkenä, kuten yhdeksänkymmentäluvun alussa, ihmisoikeudet ovat jakamattomat ja niiden turvaamiseksi toimitaan. Kolmantena hetkenä kansainvälinen yhteisö pelkää kansainvälisen järjestyksen puolesta: keskustelussa nousevat ilmiöt muuttavat historiaa

⁷² YK:n peruskirja ja kansainvälisen tuomioistuimen perussääntö, Suomen YK-liitto, 2008

⁷³ Donnelly, 2014. 255.

⁷⁴ Wheeler, 2000. 14-15.

sotatantereeksi, jonka voi turvata ainaostaan pluralistisella puuttumattomuuden normilla.

Humanitaarisen intervention oikeuttamista vaikeampaa on kuitenkin sen seurauksien ennustaminen. Etiikka ja oikeuttaminen ovat julkisessa keskustelussa, kuten julkkisten ja päivänpoliitikkojen suussa, suhteellisen helposti perusteltavissa. Loppujen lopuksi on erittäin vaikeaa saada aikaan muutoksia kohdemaassa. Useat humanitaariset interventiot ovat epäonnistuneet saaden aikaan verisiä ja odottamattomia seurauksia. Esimerkiksi YK:n mandaatilla 90-luvun alussa tehty Somalian humanitaarinen interventio kärsi pyrkimysten ja tavoitteiden puutteesta, jonka arvet näkyvät maan tilassa yhä tänäkin päivänä. Irakissa Yhdysvaltojen interventio on saanut aikaan väkivaltaisen sisällällissodan, joka näkyy tänä päivänä esimerkiksi kesän 2015 eurooppalaisessa pakolaiskriisissä.

3.5. Pluralismi-solidarismi-keskustelu kansainvälisessä yhteisössä

Kuten lähes kaikki englantilaisessa koulukunnassa, kansainvälisen yhteisön keskustelu ja synty on lähtöisin Hedley Bullin teoksesta *The Anarchical Society*. Teoksessaan Bull tutkii, kuinka kansainvälisen yhteisön laajeneminen eurooppalaisesta yhteisöstä globaaliksi ilmiöksi saavutti erilaisia muotoja, heikentäen ensiksi perimmäistä tarkoitustaan, yhteisön luomista, vahvistuvalla valtiokeskeisellä hobbeslaisella vaiheella (maailmansodat) ja sen jälkeen vahvistaen kantilaista periaatettaan (YK) via mediaa noudattavan grotiuslaisen katsannon kustannuksella⁷⁵.

Kansainvälinen yhteisö ei kuitenkaan toimi englantilaisen koulukunnan kolmen koulukunnan periaatteen käsitteiden kanssa, vaan instituutioiden välisen keskustelun ja toiminnan kautta. Ensisijaiset instituutiot muodostavat sosiaalisia järjestelmiä, joiden mukaan kansainvälinen yhteisö toimii. Kansainvälinen yhteisö on sosiaalinen rakenne, jonka ensisijaiset instituutiot ovat Buzanin mukaan normeja, sääntöjä, lakeja eli ihmisten luomia asioita.⁷⁶

75

Buzan, 2014. 61-62.

76 Buzan 2014. 79.

Kansainvälisen yhteisön rakennuspalat, alueellinen Euroopan unioni ja globaali YK, käyvät jatkuvaa institutionaalisen oikeutuksen keskustelua kansainvälisen yhteisön osina. Keskustelussa ovat aktiivisesti mukana myös kansainvälisen politiikan suuret pelaajat, suurvallat, kuten Venäjä ja Yhdysvallat. Pluralismi-solidarismi-keskustelussa kansainvälisen yhteisön osien typologiaa voidaan tutkia niiden käyttöönottamien ensisijaisten instituutioiden kautta.⁷⁷

3.6. Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka

Euroopan unionin yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka (YUTP) on yksi Euroopan ulkopoliittikan yhdessä sovituista välineistä ja toinen Euroopan unionin kolmesta peruspilarista, jotka ovat Euroopan yhteisöt, yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka ja yhteistyö sisä- ja oikeusasioissa⁷⁸.

Euroopan unionin YUTP määritellään vuonna 1992 allekirjoitetussa Maastrichtin sopimuksessa käsittämään kaikki Euroopan unionin turvallisuuteen liittyvät kysymykset, johon liittyy myös asteittain määriteltävä yhteinen puolustuspolitiikka. Aihetta laajennettiin edelleen Amsterdamin ja Nizzan sopimuksissa, jotka syvensivät ja tarkensivat edelleen yhteistyötä esimerkiksi kriisinhallinnan ja Länsi-Euroopan unionin suhteen.

Yhteisestä ulko- ja turvallisuuspolitiikasta huolimatta, ja suvereniteettikysymyksistä johtuen, jäsenvaltiot vastaavat edelleen yksin omasta ulkopoliittikastaan ja turvallisuudestaan. Euroopan unionin neuvosto varmistaa kuitenkin, että jäsenvaltiot eivät toimi unionin etujen vastaisesti.

Vuonna 2009 perustettiin Lissabonin sopimuksella Euroopan unioniin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan virka ja Euroopan ulkosuhdehallinto.

---

⁷⁷ Buzan 2014. 79.

⁷⁸ EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka <https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_fi>

Yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan tavoitteena on säilyttää rauha ja lisätä kansainvälistä turvallisuutta, edistää kansainvälistä yhteistyötä, sekä kehittää ja vahvistaa demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta sekä ihmisoikeuksia ja perusvapauksia.⁷⁹

Koska jokainen jäsenvaltio huolehtii omasta ulkopolitiikasta ja turvallisuudestaan ei Euroopan unionilla ole omaa vakinaista armeijaa. Kuitenkin Euroopan unioni voi yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkansa puitteissa käyttää tehtävissä eri EU-maista peräisin olevia sotilasjoukkoja. Nämä joukot osallistuvat Euroopan Unionin alla ainakin seuraaviin tehtäviin: interventiokeinot yhteiset aseidenriisuntatoimet, humanitaariset toimet ja väestön evakuointi, neuvonta ja tuki sotilasasioissa, konfliktinesto ja rauhanturvaaminen sekä kriisinhallinta, kuten rauhanpalauttaminen ja konfliktin jälkeinen vakauttaminen⁸⁰.

---

79 EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka <https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_fi>

80 Euroopan unioni – ulko- ja turvallisuuspolitiikka <https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_fi> (20.4.2017)

4. Libyan ja Syyrian konfliktit ja puheet kansainvälisessä yhteisössä

4.1. Libyan konflikti 2011 -

Asuntomielenosoitukset johtivat aktivistien ja asianajajien pidätyksiin, jotka taas johtivat uusiin mielenosoituksiin, kirjoittavat Korpiolan ja Nikkanen.⁸¹ Protestit alkoivat 13.1.2011 ja jo niiden alusta saakka niihin liittyivät poliisien voimakäyttö.

Helmikuun 17. päivänä Muammar Gaddafin joukot ja häntä vastustavat kapinalliset aloittivat aseelliset yhteenotot. Yhteenottojen kiihtyessä helmikuun loppua ja maaliskuun alkua kohden YK:n turvallisuusneuvosto asetti kiivaiden puheenvuorojen jälkeen lentokiellon Libyan ilmatilaan ja salli samalla ilmaiskut.

Helmikuun 18. päivään poliisit ja armeija vetäytyivät Bengasin kaupungista ja kansannousu muuttui sisällissodaksi ja sitten kansainväliseksi konfliktiksi. Operaatioon liittyivät Yhdysvallat, Nato ja EU mukaan lukien 19 maata, joista kukaan ei halunnut, että sotilaiden kengät koskisivat Libyan maaperään. Siksi operaatio oli ennenkaikkea ilmaiskujen sarja.⁸²

Gaddaf vangittiin ja surmattiin lokakuussa 2011 Sirtessä hänen kotikaupungissaan. Tämän vuoksi Libyan kansa ei saanut kansainvälistä oikeudenkäyntiä, kuten Slobodan Milosevic. Kapinallisjoukot teloittivat hänet, Korpiolan ja Nikkisen mukaan⁸³, varmaan suurempia ajattelematta.

Gaddafin kuoltua kapinallisten rivit rakoilivat, sillä yhteistä tehtävää ei enää ollut. Siirtymäneuvostot menettivät valtaa paikallisille heimoille heidän alueillaan ja koteihinsa palaavat pakolaiset kasvattivat jännitteitä sodan tuhoamilla alueilla. Vuoden 2012 alusta saakka Libyassa on taisteltu⁸⁴ ja käynnissä on tälläkin hetkellä toinen

81 Korpiola & Nikkanen s. 86, 2012.

82 Korpiola & Nikkanen s. 87, 2012.

83 Korpiola & Nikkanen s. 86, 2012.

84 Korpiola & Nikkanen s. 89, 2012.

sisällissota.⁸⁵

4.1.2. Hillary Clinton: Libya 2011

Pariisin maailman johtajien kokouksessa syyskuun ensimmäisenä vuonna 2011 (Klingman 2012.) Hillary Clinton kertoi matkustaneensa kokoukseen yhdeksättä kertaa puhumaan Libyan tilanteesta. Hän aloittaa suoraan solidaristisella agendalla.⁸⁶ Clintonin mukaan kaikki ovat inspiroituneita siitä, mitä Libyassa tapahtuu. Tämä tukee esimerkiksi Coates Ulrichsenin ja Heldin artikkelia, jossa he moittivat eurooppalaisia ja amerikkalaisia, jotka suhtautuvat yltiöpositiivisesti demokratian mahdollisuuksiin arabikevään maissa.

Clinton sanoo ”joka kerta olen kannustanut kumppaneitamme pysymään keskittyneinä päätavoitteeseen, joka on auttaa Libyan kansaa kohti parempaa tulevaisuutta. Ja tänään tulevaisuus on heidän hyppysissään”. Clintonin kommentti on täysin solidaristinen: se alleviivaa jaettua visiota kansainvälisen yhteisön osana, demokraattisena yhteiskuntana ja tuntemattomien auttamisena kohti parempaa tulevasuutta.

Päällimmäisenä puheen argumenttina voidaan tulkita olevan toive siitä, että kansainvälinen yhteisö toimisi auttaakseen Libyan kansaa. Clinton viittaa kansalaisten uhrauksiin, urheuteen taistella perusoikeuksista, vapaudesta ja kunniaista. Clinton sanoo: ”Libyan muutos on suuresti heidän omaa rohkeuttaan ja heidän sinnikkyyttään vaikeina aikoina.⁸⁷” Clinton jatkaa ylistämällä kansainvälistä yhteisöä, YK:n tuella, tapahtuman käsittelystä ja väittää, että NATO:n ja Arabiliiton yhteinen toiminta on estänyt Libyan kansanmurhan.⁸⁸

---

85 Coates Ulrichsen & Held, 2011.

86 ”Well, this is my ninth trip to discuss the current crisis in Libya and each time I have urged that our partners stay focused on the ultimate objective of helping the Libyan people chart their way to a better future. And today, that future is within their reach. All of us are inspired by what is happening in Libya.” (Clinton & Klingman 2012.)

87 “Libya’s transformation is –largely the result of their own courage and their resilience in the face of very difficult days.” (Clinton & Klingman 2012.)

88 Clinton & Klingman 2012.

Viittauksessa Arabiliiton ja NATON yhteistyöhön voidaan nähdä kaikuja Wheelerin kannasta, jonka mukaan ”humanitaarinen interventio on moraalinen ja eettinen pakko tapauksissa, jotka voidaan nähdä olevan suunnattomia humanitaarisia hätätilanteita” (Wheeler 2000, 13.). Kansanmurha on suunnaton humanitaarinen hätätila. Lisäksi Clinton alleviivaa kansainvälisen yhteistyön, NATON ja Arabiliiton yhteisen toiminnan merkitystä, vastuunjakoa ja väliintulon legitimointia, solidaristisen perinteen mukaisesti. Voidaan sanoa, että Clintonin puheenvuoro tukee Wheelerin argumenttia, jonka mukaan humanitaarinen interventio ja sotilaallinen väliintulo ovat oikeutettuja ja niiden tulee ylittää valtioiden suvereniteetti ja puuttumattomuusnormisto.

Libyan kansalaisten ja kansainvälisen yhteisön määrätietoisien toiminnan ylistämisen lisäksi Clinton alleviivaa, että libyalaiset edelleen tarvitsevat tukea ja apua kansainväliseltä yhteisöltä. Clinton sanoo: ”tänään, kansainvälisen yhteisön tulee ylläpitää samaa ratkaisukeskeisyyttä ja jaettua vastuuta. Me tiedämme kokemuksesta, että sodan voittaminen ei takaa kansalaisten luottamuksen voittamista” (Klingman 2012). Tämä on niinkään esimerkki Clintonin solidaristisesta argumentaatiosta ilmaisemalla kansainvälisen yhteisön jaetun vastuun merkitystä. Clintonin voidaan nähdä argumentoivan, että kansainvälisellä yhteisöllä on tiettyjä velvollisuuksia, aivan kuten Wheeler väittäisi.

Clinton etenee puheessaan neljään askelmerkkiin, joita hän toivoo kansainvälisen yhteisön seuraavan.

”Ensiksi, (...) meidän on jatkettava NATON sotilaallista toimintaa niin kauan, kuin siviilit ovat vaarassa. Toiseksi meidän on toivotettava Libya takaisin valtioiden yhteisöön. Lähes 70 valtiota ovat tunnustaneet TNC:n (siirtymäajan kansallisen neuvoston), sisältäen 18 afrikkalaisvaltiota, Arabiliiton ja Venäjän. On loppujen aika seurata. Kolmanneksi, meidän on jatkettava Libyan esivallan tukemista, jotta he pystyvät takaamaan libyalaisien tarpeet. Neljänneksi kansainvälisen yhteisön, YK:n johdolla, tulee auttaa libyalaisia ja heidän johtajiaan matkalla rauhalliseen inklusiiviseen demokratiaan, joka karkottaa väkivallan yhteiskunnan poliittisen lyömäaseena ja joka edistää suvaitsevaisuutta ja moninaisuutta.”⁸⁹

“First, (...) we need to continue NATO's military mission as long as civilians remain under threat of attack. “Second, we need to welcome Libya back into the community of nations. Nearly 70 countries so far have recognized the TNC, including 18 African nations, the Arab League, and now Russia. It is time for others to follow suit. Third, we must continue to support the interim Libyan authority's efforts to meet the needs of the Libyan people. Fourth, the international community, led by the United Nations, needs to help the

Neljä askelmerkkiä sisältävät esimerkkejä solidaristisesta argumentaatiosta, jossa kansainvälinen yhteisö turvaa väliintulon suojellakseen siviilejä: ihmisten oikeudet menevät puuttumattomuuden normin yläpuolelle. Lisäksi Clinton alleviivaa kosmopoliittisen ja solidaristisen kansainvälisen yhteisön merkitystä yhteisönä, joka työskentelee yhdessä oikeuden puolesta. Kolmannessa kohdassa Clinton käyttää jokseenkin pluralistista argumentaatiota alleviivatessaan valtion velvollisuutta suverenina ja itsenäisenä valtiona taata kansalaistensa tarpeet. Neljännessä kohdassa Clinton argumentoi kolmatta askelmerkkiään vastaan alleviivaamalla oikeuden merkittävyyttä yli järjestyksen. Clinton korostaa, kuinka väkivalta tulee karkottaa (banish).

On lisäksi merkittävää, että Clinton käyttää puheenvuorossaan sanaa ”pluralismi”, että kansallisen järjestyksen ja suvereniteetin uudelleen saavuttamiseksi tulisi syntyä uusi, pluralistinen Libya, jonka hallituksen tulisi ottaa vastuu kansalaisistaan. Luonnollisesti Clinton ei esimerkissään viittaa kansainvälisen yhteisön pluralistiseen koulukuntaan vaan moninaisuuteen Libyan valtion sisällä. Neljässä askelmerkissä Clintonin voidaan nähdä käyttävän Vincentille ominaista ideaa kosmopolitismista ja oikeudesta, joka laittaa yksilön tarpeet ennen valtion tarpeita.

Clinton jatkaa, kuinka Libya on edelleen matkalla kohti demokraattista yhteiskuntaa ja kuinka kansainvälisen yhteisön tulee auttaa ja tukea heitä. Argumentaation keinolla hän vetää kansainvälisen yhteisön toimimaan suvereenin valtion sisäasioissa. ”Olemme seisleet libyalaisien vieressä, kun he tarvitsivat meitä eniten ja meidän tulee jatkaa heidän rinnallaan tulevaisuudessakin. Kuten Libyan johtajat ovat korostaneet useaan otteeseen, Libyan siirtymäajan tulee tapahtua oikeuden ja sovittelun hengessä, ei koston ja rangaistuksen.”⁹⁰

Libyan people and their leaders pave a path to peaceful, inclusive democracy—one that banishes violence as a political tool and promotes tolerance and pluralism.” Clinton & Klingman 2012.

90

“We have stood with the Libyan people in their moment of need and must continue to stand with them for the foreseeable future.” ... “As Libya’s leaders have emphasized repeatedly, Libya’s transition must proceed in a spirit of reconciliation and justice, not retribution and reprisal.” Clinton & Klingman 2012.

Solidaristinen ja oikeuteen vetoavalla puheella Clinton korostaa Libyan parantumisprosessia ja sitä, että kaikki toiminta Libyassa ja libyalaisille tulee tapahtua Libyan toiveita kunnioittaen.

Clinton mainitsee puheessa Syyrian ja rohkaisee toimintaan, jotta presidentti Hassad al-Hassadin väkivallan kierre katkaistaisiin. Clinton sanoo: ”Juuri kuten olemme tehneet Libyassa, rohkaisemme Syyrian oppositiota ehdottamaan omaa ratkaisuaan suvaitsevan, inklusiivisen demokraattisen valtion polulle, joka voisi tuoda yhteen kaikki syyrialaiset, olivat he sitten kristittyjä tai alavittejä.”⁹¹ (Klingman 2012.) Argumentti voidaan nähdä pluralistisena, koska muutos nähdään valtion sisäisenä eikä niinkään väliintulona. Syyrian tilanteen turvaamiseksi Clinton toi esille tarpeen demokraattiseen valtiomuotoon, joka voisi turvata ja tuoda Syyrian monet uskontosuunnat yhteen. *Suvereniteetti tarjoaa vapauden, joka taas mahdollistaa demokratian sen mahdollistaessa kansalaisten päätöksen siitä, haluavatko he ylipäättään luoda demokratiaa valtioonsa.*

”On sydäntä lämmittävää, että tänä vuonna tunisialaiset, egyptiläiset ja libyalaiset perheet viettävät Eid-juhlaa lupausten aikana. Olkoon tämä vuosi se, kun vapauden ja edistyksen aallot nousevat ympäri maailman.”⁹² Clinton päättää puheensa solidaristiseen ja kosmopolitanismin agendaan, jota Yhdysvallat välittivät suhteessaan Libyaan.

4.1.3. Sergei Lavrov: Libya 2011

Toisin kuin Clintonin kohdalla, tässä analysoin haastattelua, jossa Bloomberg haastattelee Venäjän ulkoasiainministeri Lavrovia ensimmäinen kesäkuuta 2011. Täydellinen haastattelu on liitteissä. Haastattelussa Bloomberg kysyy Lavrovilta Libyan tilanteesta ja kosketetaan Syyrian tilannetta. Haastattelu alkaa Bloombergin kysyessä Lavrovilta, kenen

---

91

“Just as we have done in Libya, we are also encouraging the Syrian opposition to set forth their own roadmap for a tolerant, inclusive, and democratic path forward, one that can bring together all Syrians, Christians, and Alawites.”

92 “It is very heartening that this year, Tunisian, Egyptian, and Libyan families will celebrate Eid at a moment of promise. May this be a year when the tide of freedom and progress rises around the world.” (Clinton & Klingman 2012)

päätös oli pyytää NATOn väliintuloa Libyaan, johon Lavrov vastaa, ettei kyseessä ollut Venäjän aloite, vaan pyyntö Ranskan Sarkozylta, Yhdysvaltain Obamalta ja muilta osallistujilta. Lavrov jatkaa selittämällä, että Venäjä on keskustellut useiden puolien kanssa Libyan tilanteesta ja on Venäjän rooli ja tarkoitus ratkaista tilanne Libyassa.⁹³

Lavrov jatkaa, ettei kyseessä ollut Venäjän suhteen varsinaisesti mikään uusi asia, sillä Venäjä oli tukenut voimakkaasti Afrikan Unionin, YK:n turvallisuusneuvoston erityislähettilään Mr Khatibin rauhanvälityspyrkimyksiä. Lausunnon voi tulkita solidaristiseksi, sillä se ottaa huomioon kansainvälisten yhteisöjen toiminnan valtion sisäasioissa ja huomioi YK:n erityislähettilään erityisen aseman kansainvälisen yhteisön rauhanvälitystehtävässä.

”..Venäjän rooli, joka on ollut ainoa, joka on ylläpitänyt yhteittä Tripolin ja Benghaziin, Venäjän roolia arvostettiin niin, että saatettiin edistää tulitaukoa ja sopimusta, joka olisi jokaisen libyalaisen hyväksyttävissä”,⁹⁴ Lavrovin argumentti on pluralistinen: se näyttää osoittavan Libyan suvereniteettia ja itsenäisyyttä kunnioittavaa kieltä kannattamalla ”sopimusta, joka olisi jokaisen libyalaisen hyväksyttävissä”. Tämän perusteella voidaan käsittää, ettei Venäjä suunnitellut ulkovaltojen aseellista väliintuloa Libyaan.

Kysyttäessä millaisia takuita Gaddafille tarjottaisiin, jotta hän suostuisi luopumaan vallastaan Venäjän Lavrov vastaa solidarismin ja pluralismin välimaastosta. Lavrov sanoo, että kysymys tulisi osoittaa Libyan kansalle ja väliaikaishallinnolle ja Afrikan Unionille. Vastaus sekoittaa pluralistisen suvereniteettiperiaatteen, jossa kansa (ja väliaikaishallinto) päättävät itsenäisesti rauhan aikana tilanteestaan. Kuitenkin Afrikan Unionin solidaristinen ja potentiaalisesti rauhaa ylläpitävä merkittävyttä korostetaan. Lavrov jatkaa, ettei Venäjä ole vihkiytynyt neuvottelemaan mitään koskemattomuuksia tai takuita, eikä se ole heidän osallistumisensa osa, mikä voidaan taas nähdä osaltaan kansainvälisen lain kiertona ja ambivalenssina suhteessa kansainväliseen oikeuteen.

⁹³ Bloomberg & Lavrov 2011.

⁹⁴ ”(...)the position of Russia, which among all the participants was probably the only one keeping contacts with both Tripoli and Benghazi, the position of Russia was appreciated as allowing for further efforts to promote a ceasefire and to promote a deal which would be acceptable to all Libyans.” (Bloomberg & Lavrov 2011).

Haastattelu jatkuu kysymykseen siitä, miten presidentti Medvedev kertoi Skolkovon konferenssissa, ettei Venäjä tue YK:n päätöstä Syyriasta sen jälkeen, kun länsivallat hyväksikäyttivät Venäjän luottamusta. Länsimaat suostuivat armeijan välintulloon Libyassa. Pääministeri Putin, haastattelijan mukaan, olisi presidenttinä blokannut päätökset osallistua Libyan interventioon. Lavrov aloittaa selittämällä, mitä tarkoittaa Libyan tapauksen ”länsivaltojen harjoittama Venäjän luottamuksen hyväksikäyttö”⁹⁵. Lavrov jatkaa selittämällä, että Venäjällä ja Saksalla jakoivat intressinsä lentokieltoalueesta ja siitä, että lentokieltoalueesta tehtävä sopimus tulisi olla erityisen tarkka. Lavrov jatkaa kertomalla, ettei ollut koskaan Venäjän aikomus hyväksyä ilmaiskuja Libyaan ja siten osallistua Libyan interventioon. Venäjä haluaa ylläpitää kansainvälistä järjestystä ja kunnioittaa suvereniteettia ja puuttumattomuusnormia. Tämä on linjassa Hedley Bullin ajatuksen kanssa pluralismista, minkä mukaan kansainvälinen järjestys on olemassa vain silloin, kun valtiot kunnioittavat toistenta suvereniteettia ja puuttumattomuutta.

Lavrov jatkaa, että Venäjä, tämän jälkeen, ilmoitti YK:n turvallisuusneuvostolle, että tulevaisuudessa voimankäytön oikeuttamisessa tulisi ilmoittaa voimankäytön muodosta, sen määrästä ja rajoituksista ja sopimukseen liittymisen säännöistä. Lavrovin puheenvuoroista saa käsityksen, ettei Venäjällä ollut aikomuksia väkivaltaiseen väliintuloon Libyassa. Pluralistisen katsantokannan kautta voidaan nähdä, että Venäjä halusi kunnioittaa Libyan suvereniteettia puuttumatta sisäiseen tilanteeseen väkivallan avulla. Lavrov jatkaa vastaustaan kertomalla ajatuksiaan Syyrian tilanteesta. Hän ei näe, että YK:n turvallisuusneuvoston on tarpeen puuttua tilanteeseen.

Lavrovin mukaan Syyrian tilanne ei uhkaa kansainvälistä rauhaa ja turvallisuutta. Syyria on lisäksi erittäin tärkeä Lähi-idän valtio ja Syyrian horjuttaminen johtaisi vakaviin seurauksiin sen rajojen ulkopuolella. Lavrovin mukaan Syyrian sisäasioihin puuttumalla voisi olla vastakkaiset vaikutukset ja huomattavat seuraukset Lähi-idässä.⁹⁶ Venäjä ei halua ulkovaltioiden väliintuloa Syyriaan ja väliintulolla nähdään olevan ainoastaan negatiivisia vaikutuksia. Lavrov jatkaa, ettei Syyria aiheuta vaaraa kansainväliselle rauhalle ja

95 *“Western powers abused Russia’s trust in the resolution over Libya that authorized military action there.” (Bloomberg & Lavrov 2011).*

96 *“First of all the situation doesn’t present a threat to international peace and security (...). Second, Syria is a very important country in the Middle East and destabilizing Syria would have repercussions far beyond its borders. So it could be the opposite effect (...) but if we interfere in Syrian domestic matters, there might be quite considerable consequences for the Middle East region (Bloomberg & Lavrov 2011).*

turvallisuudelle, toisin kuin väliintulo, joka saattaisi aiheuttaa laajamittaista epäjärjestystä.

Pluralistisen ajatusperinteen kautta tulkittuna Lavrovin mukaan kansainvälinen rauha ja tasapaino ovat tärkeämpiä kuin vähemmistöjen oikeudet ja siviilien suojele. Lavrov kertoo, että Venäjä tukee Syyrian Hassas Al-Assadia valtionsa uudistamisessa ja ovat rohkaisseet Al-Assadia uudistamaan Syyriaa. Lavrov kertoo, kuinka A-Assad on vastikään esitellyt uuden perustuslain ja vapautuksen poliittisille vangeile. Lavrov uskoo, että tämä itsessään rauhoittaisi tilannetta ja kannustaa oppositiota istumaan alas ja aloittamaan neuvottelut uudistusten implementoinnista.

Pluralistisen tulkintakehyksen kautta nähdään, että Venäjän aikomuksena on käyttää diplomatiaa aseellisen väliintulon sijaan. Suvereniteettia kunnioittamalla, joka on valtioiden suurin vapaus, voidaan edesauttaa valtioiden muutosta. Pluralismin viitekehyksen kautta voidaan lisäksi tulkita, että suvereniteetti on kansainvälisesti hyödyllisempää valtiolle ja kansalaisille kuin demokratia. Suvereniteetin suoman vapauden kautta valtiot voivat itse päättää ottavatko he käyttöönsä demokratian vai ei, uhkaamatta kansainvälistä järjestystä mutta väheksymättä kansalaisten oikeutta.

Lavrov jatkaa pluralistisella linjallaan keskustellessaan Syyriasta. Hän sanoo, ettei ole kenenkään intresseissä lähettää Syyrian oppositiolle sellaista viestiä, että hylkäämällä järkevät tarjoukset ”me” (kansainvälinen yhteisö) saavutaan auttamaan, niin kuin tehtiin Libyassa. Lavrovin mukaan se lähettäisi ”hyvin väärän ja hyvin vaarallisen viestin.”⁹⁷ Lavrov toivoo, että Libyan tapaus jää ainoaksi. Lavrov ei voisi alleviivata Venäjän haluttomuutta osallistua Syyrian konfliktiin suuremmin. Lisäksi Lavrov harmittelee paljon Libyan tilanteen ratkaisun prosessia ja siihen liittyvää NATO:n väliintulon sopimusta. Lavrov sanoo suoraan, että hänestä Libyan väliintulo oli virhe ja jatkaa, että Syyriaan tehty väliintulo olisi yhtälailla virhe. Lavrovin mukaan Syyrian tilanne on mutkikkaampi ja saattaisi järkyttää kansainvälistä järjestystä voimakkaasti. Venäjä pysyttelee pluralistisen agendansa ja puuttumattomuuden puolella sekä arvostaa järjestystä yli oikeuden.

---

97 *”It would be a very wrong and very dangerous message.”* (Bloomberg & Lavrov 2011).

4.1.4. Euroopan parlamentti: Libya 2011

YK:n päätöslauselma 1973 avasi tien lentokieltoalueelle Libyan ylle. Sen valtuuttamien sotilastoimien tavoite on suojata siviilejä ja välttää verenvuodatusta. Kansainvälinen yhteisö pelkää humanitaarista katastrofia, samalla kun Libyan kapinallisilla on vaikeuksia vastata Gaddafille uskollisten joukkojen hyökkäyksiin. Mepit vaativat lentokieltoaluetta jo 10. maaliskuuta täysistunnossa. Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, keskustaoikeiston Gabriele Albertini kommentoi väliintuloa Milanosta.

"Asetettuina tavoitteina on suojella siviiliväestön ihmisoikeuksia ja lopettaa väkivallan käyttö verisen diktatuurin toimesta, joka on ottanut käyttöön tankit, raskaan tykistöön ja jopa ilmahyökkäykset omia kansalaisiaan vastaan.⁹⁸" Albertinin kommentti on solidaristisen argumentin esikuva, siinä on niin oikeusajattelua ja retorisenä tehokeinona alleviivataan diktaattorin äärimmäistä väkivaltaisuutta käyttämällä adjektiivia "verinen". Oikeutta elää alleviivataan niinkään avaamalla Gaddafin käyttämää aseistusta.

Albertini jatkaa varsin solidaristisella linjalla vedoten samalla suojeluvastuun periaatteen ja humanitaarisen intervention reunaehtojen, siviiliväestön suojelun oman johtajansa uhkalta, täyttymisen: "Se ei ole sotaa, koska sodanjulistusta ei ollut valtiota vastaan. Tässä tapauksessa kansainvälinen yhteisö mahdollisti väkivallan keinot sotilasoperaatioihin, ei vallataksaan aluetta tai peitotakseen vihollisen – tai kuten tapahtui Saddam Husseinin tapauksessa, syrjäyttääkseen diktaattorin – vaan suojellakseen siviiliväestöä oman johtajansa uhkalta." Solidaristina Albertini lisäksi mainitsee kansainvälisen yhteisön ja esitellen yhteisön kyvyn toimia yhtenä kokonaisuutena tilanteen rauhoittamiseksi.

Euroopan unionilla ei ole yhtenäistä sotilaallista linjaa ja ulkopolitiikka on mosaiikkimainen. Catherine Ashton on Albertinin mukaan pyrkinyt muodostamaan vuoden 2011 Euroopan unionissa jonkinlaista yhteistä linjaa, jota Albertini avaa seuraavasti:

"Jos emme tässä ulkopolitiikkamme ensimmäisessä vaiheessa voi olla läsnä sotilaallisesti, meidän on toimittava humanitaarisella profiililla, puolustamalla arvojamme, käyttämällä suostuttelun ja yhteenkuuluvuuden aseita. Ja sitä teemme." Lainauksessa paistaa humaani

---

98 Kaikki lainaukset: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20110311STO15431+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>> 18-03-2017

solidarismi ja Euroopan unionin jaetut arvot: humanitaarinen profiili ilman sodanjulistusta. Albertini listaa Buzanin⁹⁹ kansainvälisen yhteisön normeja, suostuttelua, yhteenkuuluvuuden (jaetun yhteisön) kokemusta.

Mário David, keskustaoikeiston kansanpuolueryhmän edustajan mukaan EU:n "pitää kannustaa kaikkia kumppaneitamme Välimeren etelä- ja itäpuolilla jatkamaan tiellä kohti demokratiaa ja ihmisoikeuksien kunnioittamista¹⁰⁰". Lausahdus on varsin oikeus-retorinen ja solidaristinen: David käyttää solidaristista sanastoa, demokratiaa ja ihmisoikeuksia sekä kumppanuusretoriikkaa – Välimeren etelä- ja itäpuoliset ovat eurooppalaisten ystäviä ja yhtä merkittäviä.

Italialaisen liberaalidemokraattien Sonia Alfonon mukaan Eurooppa on toiminut mielestä liian hitaasti yhteisen kannan hyväksymisessä kriiseihin, hän toteaa, että "vapauden tappaneet järjestelmät Välimeren toisella puolella ovat kaatuneet ja horjumattomina pidetyt diktatoriset alueet vapisevat" ja, että Eurooppa on "menettänyt historiallisen tapaamisen historian kanssa". Hän jatkaa sanomalla, että "olemme sallineet Yhdysvaltojen tulla väliin ensin huolimatta maantieteellisistä, historiallisista ja poliittisista yhteyksistämme tässä osassa maailmaa... Nykyinen tilanne osoittaa, että Eurooppa ei saa tehdä mitään myönnytyksiä ihmisoikeuksien suhteen, ei koskaan."¹⁰¹

Parlamentti kehottaa Ashtonia tunnustamaan Libyan siirtymävaiheen neuvoston. Parlamentin mukaan EU:n jäsenvaltioiden tulee olla valmiita YK:n turvaneuvoston päätökseen lisätoimista, mukaan luettuna mahdolliset lentokieltoalueet, jotka ovat YK:n mandaatin mukaisia ja koordinoitu Arabiliiton ja Afrikan unionin kanssa. Täysistuntokeskustelun aikana vain vasemmistliberaalien ja pohjoismaiden vihreiden GUE/NGL-ryhmä oli lentokieltoalueita vastaan. Parlamentti hyväksyi asiaa koskevan päätöslauselman selvin numeroin 584 puolesta, 18 vastaan ja 18 tyhjää.

---

99 Buzan 2004.

100 <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20110228STO14484+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>> 18-03-2017

101 <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20110228STO14484+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>> 02-03-2017

Parlamentti pyrkii antamaan tukea ja kansainvälistä uskottavuutta Libyan kapinallisille ja kehottaa siksi EU:n korkeaa edustajaa Catherine Ashtonia luomaan suhteet Libyan kansalliseen siirtymävaiheen neuvostoon ja aloittamaan prosessi näiden suhteiden virallistamiseksi. Parlamentti tuomitsee jyrkästi Libyan hallinnon aiheuttamat räikeät ja järjestelmälliset ihmisoikeusloukkaukset ja kehottaa Muammar Gaddafia luopumaan vallasta välittömästi.

Parlamentti tuomitsee päätöslauselmassaan Libyassa tapahtuneet törkeät ja systemaattiset ihmisoikeusloukkaukset ja korostaa, että jotkut niistä saattavat olla jopa rikoksia ihmisyyttä vastaan. Se kehottaa lähettämään Libyaan riippumattoman kansainvälisen tutkintalautakunnan.¹⁰²

Puhemies Jerzy Buzek kommentoi tuoreeltaan turvallisuusneuvoston päätöslauselmaa: "Olen iloinen ja helpottunut siitä, että kansainvälinen yhteisö on vihdoinkin ryhtynyt konkreettisiin toimiin estääkseen Gaddafia tappamasta omaa kansaansa." Hänen kommenttinsa on solidaristinen ja täyttää klassisen Hotzgreffen ja Keohanen tulkinnan humanitaarisesta interventioista: se kuvaa helpotusta kansainvälisen yhteisön toiminnasta ja käyttää suojeluvastuun periaatteen sanastoa kuvaamaan Gaddafin toimintaa. Buzek jatkaa: "Euroopan parlamentti on nimenomaisesti tukenut lentokieltoalueen mahdollisuutta viime torstaina antamassaan päätöslauselmassa". Buzek todistaa Euroopan parlamentin poliittisen toimintakentän ja solidaristisen pyrkimyksen Libyassa.

Buzekin kertoo vierailuistaan: "Ensinnäkin, olen täällä osoittamassa kunnioitusta Tunisian ja Egyptin kansojen rohkeudelle ja päättäväisyydelle. Tämä on ihmisarvon vallankumous. Toiseksi, olen täällä kuuntelemassa ihmisten toiveita. Kolmanneksi, olen täällä tarjoamassa Euroopan tukea, missä sitä pyydetäänkään. Demokratiaa ei voi koskaan määrätä ulkopuolelta, mutta tie kohti todellista demokratiaa on pitkä. Tarjoamme uudenlaista kumppanuutta, joka on suuntautunut entistä enemmän arvoihin ja ihmisiin."¹⁰³ Hän jatkaa

---

102 <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20110310IPR15255+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>> 10-03-2017

103 Buzekin puheenvuoro (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20110311STO15431+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>) 18-03-2017

hyvin solidaristisella linjalla. Euroopalla on konkreettinen, oikeus-järjestys -keskutelussa selkeästi oikeuden puolelle taittava politiikka, jonka tahtona on auttaa lja pelastaa ibyalaisia, siis tuntemattomia, oman valtionsa aiheuttamalta vaaralta. Lisäksi Buzek viittaa varsin solidaristisesti EU:n tarjoamaan kumppanuuteen, joka on suuntautunut ehkä länsikolonialistisesti arvoihin. Solidaristinen keskustelu suuntaisi kumppanuuden ainoastaan ihmisiin ja heidän elinolojensa palauttamiseen, eikä varsinaiseen läntisen kulttuuri-imperialismin laajentamiseen.

YK:n päätöslauselma 1973 avasi tien lentokieltoalueelle Libyan ylle. Sen valtuuttamien sotilastoimien tavoite on suojata siviilejä ja välttää verenvuodatusta. Kansainvälinen yhteisö pelkää humanitaarista katastrofia, samalla kun Libyan kapinallisilla on vaikeuksia vastata Gaddafille uskollisten joukkojen hyökkäyksiin. Mepit vaativat lentokieltoaluetta jo 10. maaliskuuta täysistunnossaan. Ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtaja, keskustaoikeiston Gabriele Albertini kommentoi väliintuloa Milanosta.

Gabriele Albertini kertoo kysyttäessä, mitä hän odottaa kansainvälisen yhteisön väliintulolta Libyassa. Häneltä kysytään niinkään, voidaanko sitä mitä kansainvälinen yhteisö tekee, kutsua sodaksi.

"Asetettuina tavoitteina on suojella siviiliväestön ihmisoikeuksia ja lopettaa väkivallan käyttö verisen diktatuurin toimesta, joka on ottanut käyttöön tankit, raskaan tykistöön ja jopa ilmahyökkäykset omia kansalaisiaan vastaan." Albertini avaa tilanteen, joka paljastaa kuinka Libyan suojeluvastuun periaate on murtumassa. Libyan kansalaiset ovat vaarassa.

Albertini jatkaa: "Se ei ole sotaa, koska sodanjulistusta ei ollut valtiota vastaan. Tässä tapauksessa kansainvälinen yhteisö mahdollisti väkivallan keinot sotilasoperaatioihin, ei vallatakseen aluetta tai peitotakseen vihollisen – tai kuten tapahtui Saddam Husseinin tapauksessa, syrjäyttääkseen diktaattorin – vaan suojellakseen siviiliväestöä oman johtajansa uhkalta." Hän perustelee humanitaarisen intervention käyttöönottoa solidaristisesti ja suojeluvastuun periaatteeseen vedoten: tämä oli tehtävä, jotta pelastamme ihmishenkiä. Lisäksi kansainvälinen yhteisö mahdollisti väkivallan – ei macchiavellistista valloituspolitiikkaa käyttääkseen, vaan Hoetzgefen ja Keohanen tulkintaa humanitaarisesta interventioista, syrjäyttääkseen diktaattorin ja pelastakseen alueen kansalaiset.

4.2. Syyrian konflikti 2011-

Kun arabikevät alkoi säilyi Syyria pitkään siltä rauhassa. Se muuttui kuitenkin nopeasti, ryhmän koululaisia graffitiin Dara'an kaupungissa. Graffitin, jossa sanottiin ”kansa tahtoo hallinnon kaatuvan”, johdosta poliisi pidätti 15 samaan sukuun kuuluvaa lasta, iältään 9-15 vuotta. Kuvernööri kieltäytyi vapauttamasta lapsia ja kaupunkilaiset alkoivat osoittaa mieltään. Sen johdosta sotilaat tulivat kaduille. Muutamaa viikkoa graffitin jälkeen Syyrian armeija piiritti Dara'an.¹⁰⁴ Pian presidentti Bashar al-Assadia ja Baath-puoluetta vastustavat mielenosoitukset levisivät koko maahan.¹⁰⁵ Kansainvälisessä politiikassa oli väsymyskausi ja YK:n turvallisuusneuvoston välit olivat tulehtuneet, kuten tulevasta Lavrovin puheesta voidaan päätellä. EU, Turkki ja Yhdysvallat asettuivat tukemaan kapinallisia, kun Kiina, Iran ja Venäjä pysyivät hallituksen joukkojen ja al-Assadin takana. Lännen kantoja Libyan tilanteessa myötäillyt Arabiliitto pyrki toimimaan konfliktin aikana tarkkailijana ja välittäjänä, mutta järjestön sisäiset erimielisyydet löivät kapuloita rattaisiin.¹⁰⁶

Tammikuussa 2012 YK:n turvallisuusneuvostolle oli esitetty kaksi erilaista, keskenään kilpailevaa päätöslauselmaehdotusta. Venäjän ehdotus tuomitsi molempien puolten väkivallan. Lännen ja arabimaiden ehdotus tuomitsi ainoastaan hallituksen joukkojen harjoittaman väkivallan, eikä sulkenut pois sotilaallisen intervention mahdollisuutta.¹⁰⁷

104Korpiola & Nikkanen 2012, 91.

105Korpiola & Nikkanen 2012, 90.

106Korpiola & Nikkanen, 2012, 90.

107Korpiola & Nikkanen, 2012, 90.

4.2.1. Hillary Clinton: Syyria, 2012

Analysoimani puhe pidettiin YK:n turvallisuusneuvoston kokouksessa New Yorkissa. Puheessaan Clinton käyttää merkittävästi aikaa Syyrian tilanteen selittämiseen ja ihmisoikeusloukkauksiin. Hillary Clinton kertoo, kuinka useiden kuukausien ajan alueen ihmiset ja maailma ovat katsoneet kauhuissaan, kuinka Assadin hallitus on suorittanut väkivallantekoja omia kansalaisiaan vastaan. Siviilejä on ammuttu kadulle, naisia ja lapsia on kidutettu ja tapettu. Kukaan ei ole turvassa. Clinton jatkaa kertomalla, kuinka syyrialaisilta pidätetty, vaikka heidän ainoana toiveenaan on olleet yhtäläiset ihmisoikeudet ja arvo¹⁰⁸. Clintonin aloitus on solidaarisuutta huokuva, tunteellinen puheenvuoro. Clintonin lausuntoa voidaan tarkkailla retorisenä siirtona. Lausunto tukee aseelliseen konfliktiin vastaamista siviilien kärsimysten lopettamiseksi. Se tekee retorisen pesäeron pluralistiseen järjestyksen maailmaan ja osaltaan syleilee Syyrian kansaa solidarismissaan.

Clinton pyytää, jälleen, kansainvälistä yhteisöä toimimaan. Hän sanoo, että väkivalta on lähetämässä käsistä¹⁰⁹. Kuten puheenvuorossaan Libyasta Clinton tekee retorisen siirron ja alleviivaa, että kansainvälisellä yhteisöllä on velvollisuuksia ja vastuu toimia, kun tilanne on näin vakava. Kansainvälisen yhteisön olemassaolon toteamisen lisäksi Clinton kyseenalaistaa Hassad Al-Assadin toiminnan. Al-Assad ei Clintonin mukaan ole kunnioittanut Arabiliiton valvontakomission toimintaa, jonka saapumiselle hän on antanut luvan, mikä päätti Arabiliiton harjoittaman valvonnan.

Clinton kannattaa Arabiliiton toimintaa ja selittää heidän tarvitsevan tukea ja apua YK:n turvallisuusneuvostolta. Turvallisuusneuvoston edessä pitämässään puheessa Clinton osoittaa sanansa turvallisuusneuvoston jäsenille ja kertoo, että Arabiliiton edustajat ovat kokouksessa hakemassa tukea kansainväliseltä yhteisöltä, jotta Syyriassa voitaisiin neuvotella rauhanomaisesti poliittisesta raktaisusta kriisiin ja vastuullisesta demokraattisesta vallanvaihdosta (transition). Clinton ja Arabiliiton edustajat asettuvat puheenvuorossa

---

108

"(...) for many months, the people of the region and the world have watched in horror as the Assad regime executed a campaign of violence against its own citizens. Civilians gunned down in the streets, women and children tortured and killed. No one is safe (...)" (Clinton 2012).

109 *"..violence is increasingly likely to spiral out of control."* (Clinton 2012).

selkeästi solidaristisen kannan taakse. Hän puhuu yhteistyöstä ja yhteisestä ratkaisusta jatkaen, että heillä kaikilla on vaihtoehto, nousta syyrialaisien ja heidän alueensa rinnalle tai antaa, kuin rikoskumppanin, väkivallan kierteen jatkua¹¹⁰.

Clinton ei voisi alleviivata kosmopoliittista ja solidaristista kantaansa enempää – hän korostaa kansainvälisen yhteisön jaettua vastuuta ehkäistä Syyrian väkivallan kierre. Jos valtiot kieltäytyvät väliintulosta, he ovat osasyllisiä ihmisoikeusrikoksessa. Clinton painostaa turvallisuusneuvostoa tukemaan Arabiliiton toivetta inkluusiiviseen Syyrialähtöiseen poliittiseen prosessiin, jota tapahtuisi paikassa ilman pelkoa, väkivaltaa, pelottelua ja ääriaineeksia. Lausunto pyrkii jälleen nostamaan ihmisoikeudet yli suvereenin valtion oikeuksien ja samalla se vihjailee mahdollisesta väliintulosta diplomaattisten keinojen huvetessa ja väkivallan käsistä riistäytymisen uhatessa. Väliintulo näyttää mahdottomalta, sillä Venäjä ja Kiina vastustavat sotilaallista väliintuloa.

Aikaisemmin analysoidussa Hillary Clintonin puheessaan Libyasta Clinton mainitsi Syyrian. Jälleen hän vetää nämä kaksi maata yhteen¹¹¹. Hän sanoo tietävänsä, että jotkut jäsenvaltiot täällä (YK:ssa) ovat huolissaan, että turvallisuusneuvosto olisi matkalla kohti seuraavaa Libyaa. Syyria on, Clintonin mukaan, ainutlaatuinen tilanne, joka vaatii omanlaisen lähestymistapansa, joka on mitoitettu täysin Syyrian vaatimaan toimintaympäristöön. Clinton eksplisiittisesti ilmaisee, että Syyrian ja Libyan tilanteet ovat erilaiset. Implisiittisesti se tarkoittaa, että Yhdysvallat tulevat puheen mukaan ajamaan pluralistista kantaa, joka kunnioittaa Syyrian suvereniteettia ja koskemattomuutta. Hän ei kuitenkaan tarjoa suoraa vastausta toimintaan, tai siihen, miten tämä tapahtuisi. Clinton ei vielä tässä lausahduksessa mainitse suojeluvastuunperiaatetta tai sen soveltamista Syyrian tapaukseen.

Viitaten aiempaan pluralistiseksi tulkitsemaani lausahtukseen Clinton jatkaa kertomalla¹¹², ettei tämä ole suunnitelma, jota useat heistä olisi suunnitellut. Clinton sanoo tietävänsä, että

110 “*And we all have a choice: Stand with the people of Syria and their region or become complicit in the continuing violence there.*” (Clinton 2012).

111 “*Now, I know that some members here may be concerned that the Security Council could be headed toward another Libya. That is a false analogy. Syria is a unique situation that requires its own approach, tailored to the specific circumstances occurring there...*” (Clinton 2012).

112 “*Now, this may not be exactly the plan that any of us ourselves would have designed. I know that many nations feel that way. But it represents the best effects and efforts of Syria's neighbors to chart a way forward, and it deserves a chance to work.*” (Clinton 2012).

monet valtiot tuntevat siten, mutta että tämä esittää parhaita tapoja ja työtä (efforts), joita Syyrian naapurivaltiot voivat päästä tilanteesta eteenpäin. Clinton kertoo, ettei Syyrian tilannetta tulisi missään nimessä vähätellä. Clinton toteaa kuitenkin, että kansalaisvaltion ja lain rakennus brutaain ja epäonnistuneen diktatuurin raunioille on hankalaa. Lisäksi, Clintonin mukaan, tulokset ja menestys ovat vähintäänkin kaukana varmoista. Kuitenkaan Clintonin mielestä, Assadin julmaan valtaan palaaminen ei ole lainkaan vaihtoehto.¹¹³ Lausunnollaan Clinton pyrkii näyttämään, että Syyria tarvitsee turvallisuusneuvostoa ja kansainvälistä yhteistyötä. Hän alleviivaa, että mitä kauemmin kansainvälinen yhteisö ja turvallisuusneuvosto odottavat, sitä hankalampaa Syyrian uudelleenrakennus tulee olemaan. Näin Clinton palaa pluralistiselta agendaltaan hyvin Syyrian sisäasioihin puuttuvaan solidaristiseen puhetapaan.

Vielä pluralistisen ja solidaristisen ulostulonsa jälkeen Clinton esittää kysymyksen turvallisuusneuvostolle: kuinka monta viatonta siviiliuhria tarvitaan, ennen kuin tämä maa on kykenevä liikkumaan eteenpäin kohti sitä tulevaisuutta, jonka Syyria ansaitsee?¹¹⁴ Provokatiivisessa kysymyksessään Clinton kohdistaa sanansa jälleen kansainväliselle yhteisölle ja turvallisuusneuvostolle. Clinton jatkaa selvittämällä toimimattomuuden seurauksia Syyriassa¹¹⁵.

Clinton sanoo, että on kansainvälisen yhteisön aika jättää sivuun erimielisyytensä ja lähettää Syyrian kansalle selkeä tukiviesti. Vaihtoehto, Arabiliiton ylenkatsominen, Syyrian kansan hylkääminen, diktaattorin rohkaisu, kaikki nämä yhdistyisivät tässä tragediassa ja merkitsisivät epäonnistumista kansojen jaetussa vastuussa ja ravistelisivat YK:n turvallisuusneuvoston arvovaltaa. Sanoissaan Clinton tekee todeksi sen, mitä tulisi solidaristisen ajattelutavan mukaan tehdä. Hän jättää tarkkaan määrittelemättä, millaisia voimakeinoja Syyrian tilanteen rauhoittamiseksi olisi tehtävä. Hän ei mainitse aseellista väliintuloa eikä esimerkiksi suojeluvastuunperiaatetta.

---

113 “...build the rule of law and civil society on the ruins of a brutal and failed dictatorship. This will be hard. The results are far from certain. Success is far from guaranteed. But the alternative –more of Assad’s brutal rule –is no alternative at all” (Clinton 2012).

114 “The question for us is: How many more innocent civilians will die before this country is able to move forward toward the kind of future it deserves?” (Clinton 2012).

115 “It is time for the international community to put aside our own differences and send a clear message of support to the people of Syria. The alternative –spurning the Arab League, abandoning the Syrian people, emboldening the dictator –would compound this tragedy, and would mark a failure of our shared responsibility, and shake the credibility of the United Nations Security Council.” (Clinton 2012).

Clinton päättää puheensa kertomalla, että Yhdysvallat tukevat Arabiliiton ajatuksia, sillä Yhdysvallat näkevät, että ne ovat paras ratkaisu rauhan saamiseksi Syyriaan, kehottaen samalla YK:n turvallisuusneuvostoa tukemaan Arabiliittoa. Clinton jatkaa kertomalla, että Yhdysvallat on valmis toimimaan yhteistyössä turvallisuusneuvoston kanssa, jotta Syyrian tilanteeseen saataisiin ratkaisu. Clinton pyytää kansainvälistä yhteisöä yhdistymään ja toimimaan humanitaarisella agendalla, solidaristisen retoriikan mukaisesti. Humanitaarinen ja solidaristinen yhdistymisen toive liittyy vahvasti Wheelerin ja Vincentin argumenttiin moraalista ja eettisestä velvollisuudesta toimia silloin ja siellä, missä ihmisoikeuksia törkeästi rikotaan. Clintonin puheen aikana käy selväksi, että Yhdysvallat olisi käytännössä kiinnostunut väliintuloon Syyriassa, mutta ei niin toimi Venäjän ja Kiinan veton vuoksi.

4.2.2. Sergei Lavrov: Syyria, 2012

Sergei Lavrov piti puheen YK:n turvallisuusneuvoston kokouksessa 12.3.2012. Puheessaan Lavrov kertoo näkemyksestään tilanteesta Lähi-idässä ja erityisesti Syyriassa. Hän käy puheensa aikana läpi kantoja siitä, miten Syyrian tilanteeseen voitaisiin puuttua kansainvälisen yhteisön toiminnan kautta.

Lavrov aloittaa puheenvuoronsa osoittamalla ymmärrystään ja tukensa arabikevään vallankumousten aiheille, ja siitä, mistä vallankumoukset ovat lähtöisin: paremmasta elämästä, mahdollisuudesta itseilmaisuun, poliittisesta osallistumisesta, paremmista taloudellisista ja sosiaalisista eduista¹¹⁶. Hän ilmaisee tunnistavansa ne epävarmuudet, mitä tulevaisuus tuo Lähi-idän valtioille, jotka ovat tai ovat olleet vallankumouksessa mukana. Lavrov sanoo, että nämä prosessit ovat vielä kaukana valmiista ja on vaikeaa tehdä kirkkaita ennusteita heidän mahdollisuuksistaan, sillä joskus heitä seuraa kivuliaat etniset, kansalliset, tunnustukselliset ja poliittiset kuilut, jotka luovat alueellisia turvallisuusongelmia¹¹⁷.

116 *"...a better life, broader opportunities for self-expression, participation in political life, greater economic and social benefits."* (Lavrov 2012).

117 *"These processes are still far from over and it is difficult to make clear predictions about their prospects since sometimes they are accompanied by painful civilizational, ethnic, confessional and political rifts which create problems in terms of regional stability."* (Lavrov 2012).

Tunnustukselliset, poliittiset ja alueelliset kuilut, jotka aiheuttavat turvallisuusongelmia alleviivaavat Lavrovin suhtautumista Syyrian interventioon. Hän arvostaa implisiittisesti kansainvälistä järjestystä yli kansallisen kärsimyksen. Kansainvälistä epäjärjestystä voisi Lavrovin mukaan aiheuttaa myös sisäisten ryhmien väliset eroavaisuudet, kuilut, ja eri agendat vallankumouksellisten ryhmittymien taustalla. Kansainvälisen yhteisön tulisi Lavrovin mukaan tietää tarkkaan keitä he tukisivat sekasortoisisessa tilanteessa ja ennen toiminnan aloittamista.

Lavrov jatkaa avaamalla näkemystään kansainvälisen yhteisön tarkoituksesta tuoda enemmän ”voittoja” kuin ”tappioita” arabimaailmaan kuluvaan muutoskauden aikana. Ensisijaista tulisi olla varmistaa, että muutokset ovat rahanomaisia ja demokraattisia, ihmisoikeuksia ja vapautta arvostetaan sekä etnisten ja uskonnollisten vähemmistöjen, erityisesti kristillisten, oikeuden turvataan¹¹⁸.

Lavrov sanoo, että muutosten tulisi olla rauhanomaisia ja demokraattisia, millä hän implisiittisesti kieltää kansainvälisen yhteisön sotilaallisen toiminnan Syyrian kriisissä. Lavrov käytännössä käskää kansainvälistä yhteisöä ottamaan taka-askeleen ja antamaan tilaa syyrialaisille hoitaa sisäasiensa kuntoon. Useat pluralistiset ajattelijat, kuten Jackson, esittävät, että kestävä demokratia syntyy ilman ulkopuolisten puuttumista sisäpolitiikkaan ja suvereniteetin kunnioituksen kautta. Sotilaallisella väliintulolla ei ole rauhanomaisia tai demokraattisia periaatteita.

Lavrov jatkaa viittaamalla Venäjän kohtaamaan pettymykseen Libyan internventiossa. Lavrov kertoo, että ensinnäkään, mitä tahansa ratkaisua ei tulisi saavuttaa kansainvälistä yhteisöä harhaanjohtamalla tai manipuloimalla YK:n turvallisuusneuvoston päätöksiä¹¹⁹. Hän viittaa selkeästi siihen pettymykseen, jonka NATO:n mukaanotto aiheutti Venäjässä Libyan intervention aikana. NATO teki ilmaiskuja, joka tappoi siviilejä. Kommentillaan Lavrov lisäksi alleviivaa, että internvention tavoite tulisi olla selvä: diktaattorin korvaaminen samanlaisella ei vain käy päinsä. Lavrov uskoo, että tämä vaikuttaisi YK:n

---

118

“The goal of the international community is to make sure that these transformations bring more gains than losses to the Arab world. The priority is to ensure that changes are peaceful and democratic, fundamental human rights and freedoms are respected as well as the rights of ethnic and religious minorities, including, obviously, the rights of ethnic and religious minorities, including, obviously, the rights of Christians.” (Lavrov 2012.)

¹¹⁹ *“First of all, whatever goals might be set in any given situation they should not be achieved by misleading the international community or manipulating the UN Security Council decisions.” (Lavrov 2012).*

turvallisuusneuvoston uskottavuuteen, sen jäsenten väliseen luottamukseen, joka vaikeuttaa turvallisuusneuvoston työtä ja mahdollisuutta tehdä päätöksiä¹²⁰.

4.2.3. Euroopan parlamentti: Syyria 2011

Euroopan parlamentissa käsiteltiin Syyrian kriisin tilannetta useammassa eri puheenvuorossa vuoden 2011 aikana.

Zsolt Németh, komission varapuheenjohtajan ja unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan, Catherine Ashtonin puolesta osallistui keskusteluun 6. huhtikuuta 2011. Hän sanoo: ”Syyriassa mielenosoitukset ovat levinneet useisiin kaupunkeihin maaliskuun puolivälin jälkeen. Mielenosoitukset on tukahdutettu raastasti, mitä ei voida hyväksyä. Korkea edustaja ja Euroopan unioni ovat esittäneet Syyrian viranomaisille lukuisia kehotuksia, jotta nämä lopettaisivat väkivallan käytön, kunnioittaisivat kansalaisten oikeutta osoittaa mieltään rauhanomaisesti ja kuuntelisivat heidän oikeutettuja toiveitaan. Syyrian kansa ansaitsee kauan odotettuja poliittisia uudistuksia, etenkin sanan- ja kokoontumisvapautta sekä poliittista osallistumista ja hallintoa koskevia uudistuksia.” Némethin alustuksessa voidaan kuitenkin nähdä ripaus pluralismista. Kuten Nicolas Wheeler argumentoi¹²¹ pluralistien mukaan yhdessä elämisen säännöistä merkittävimpiä ovat ne, jotka takaavat järjestyksen, kuten poliittiset uudistukset ja sanan- ja kokoontumisvapaus, poliittiseen osallistumiseen ja hallinnon uudistukset.

Wheelerin mukaan pluralistit hyväksyvät järjestystä ylläpitävät säännöt huomioimalla sen, että on useita erilaisia tapoja elää hyvää elämää. Tosin, Németh viitanee hyvän elämän edellytyksillään mitä varmimmin länsimaiseen demokratiaan. Pluralismin perusteena voidaan sanoa, Wheelerin mukaan, että yhteiselämän alkuna on siis suvereniteetin tunnistaminen ja tunnustaminen, käytännössä siis institutionaalinen järjestelmä, jonka sisällä kaikki kansat voivat rakentaa, valtioidensa rajojen sisälle, omakseen kutsumia yhteisöjä.

---

120 “*Otherwise the credibility of the Council is harmed, trust among its members is eroded which undermines the ability of the Security Council to work to coordinated decisions.*” (Lavrov 2012).

121 Wheeler, 1996

Némethin oikeusretoriikka on silmiinpistävä: puheenvuoron alussa yhdistyy oikeus sana kaksi kertaa ja lisäksi kansa *ansaitsee* poliittisia uudistuksia. Puheenvuorollaan Németh osoittaa, kuinka Syyrian hallinto harjoittaa systemaattisia läntiseen demokratiaan kuuluvien oikeuksien sortoa, kuten kokoontumisvapaus, rauhanomainen mielenosoitus, ja lisäksi käyttää väkivaltaa omia kansalaisiaan kohtaan. Németh lisäksi alleviivaa jo tapahtuneita ihmisoikeusloukkauksia käyttämällä latautuneita ilmauksia, kuten raaka tukahduttaminen. Kriisin päättämiseksi on otettu käyttöön kansainvälisen yhteisön jaetut instituutiot, diplomatia. Euroopan unioni ja korkea edustaja Catherine Ashton ovat esittäneet kehotuksia.

Németh jatkaa: ”Al-Assad ei 30. maaliskuuta pitämässään puheessa esittänyt selkeää uudistusohjelmaa eikä aikataulua sen toteuttamiseksi. EU painostaa edelleen Syyriaa toteuttamaan uudistuksia viipymättä. Niiden on oltava todellisia ja merkittäviä – eikä vain kosmeettisia – poliittisia ja sosioekonomisia uudistuksia, jotka on toteutettava heti. Aiomme seurata hyvin tarkkaan, miten uusi, vielä muodostamatta oleva hallitus ryhtyy ajamaan uudistuksia. Toivomme, että oikeudellisen komitean perustaminen johtaa poikkeustilan lopettavan sekä ihmisoikeudet ja perusvapaudet takaavan uuden lainsäädännön laatimiseen.”

Németh toivoo, että solidaristiset voimat ottavat vallan Syyrian sisäisessä muutoksessa tuottaen oikeuteen perustuvan lopputuleman kansalaisille. Németh alleviivaa sitä, että EU on aktiivisesti mukana muutoksessa ja seuraa tarkkaan uudistusten toteuttamista Syyriassa – poliittisilla ja sosioekonomisilla uudistuksilla Németh tarkoittaa, ehkä naiivistikin, selkeästi demokratiaan ja sekulaariin oikeusvaltioon suuntautumista¹²².

”Samaan aikaan EU painostaa edelleen julkisesti ja yksityisesti Syyrian johtoa pidättäytymään väkivallasta mielenosoittajia kohtaan. Yhtä tärkeää on ilmaista, että väkivallasta ja ihmishenkien menetyksistä vastuussa olevat tahot on saatava vastaamaan teoistaan ja että kaikki poliittiset vangit ja ihmisoikeuksien puolustajat on vapautettava.”

122 Némethin, Jäätteenmäen ja Flautren puheenvuorot: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fTEXT%2bCRE%2b20110406%2bITEM-013%2bDOC%2bXML%2bV0%2f%2fFI&language=FI>>

Németh sanoo jälleen hyvin solidaristisesti tulkittavissa olevassa kommentissaan. Hän ottaa selkeästi kantaa Syyrian sisäasioihin vankien vapauttamisen muodossa ja puuttumalla sisäiseen oikeusprosessiin, jossa väkivallasta vastuussa olevat henkilöt on saatava vastaamaan teoistaan. Németh toimii retorisenä toimijana kansainvälisen lokaalin yhteisön äänenä ja luo puheenvuorollaan selkeän vastineen Venäjän haluttomuudelle ottaa kantaa Syyrian sisäasioihin.

Anneli Jäätteenmäki, keskustaoikeistolaisen ALDE-ryhmän puolesta puhuu solidaristisesti ja tunteisiin vetoavasti, hän uo voimakkaasti esille tyrmistyksensä kansainvälisen yhteisön heikkoon toimintaan Syyrian humanitaarisen kriisin ehkäisemiseksi. Hän sanoo: ”Arvoisa puhemies, olen vihainen. Ryhmämme eilisessä kokouksessa oli kolme Human Rights Watch- ja Amnesty International -järjestöjen edustajaa, jotka olivat olleet Bahrainissa, Jemenissä ja Syyriassa. Heidän kuvauksensa olivat kauhistuttavia. Tulin vihaiseksi. Korkealta edustajalta Ashtonilta saamamme kirje ei ole mikään strategia, vaan jälleen kerran kyseessä on ohjelma. Olisi lopetettava tyhjämpäiväisten viestien lähettäminen, jota olemme tehneet liian kauan Tunisian, Egyptin ja Libyan suhteen. On aika ryhtyä toimiin.”

Jäätteenmäki päättää puheensa alun varsin perinteiseen ilmaisuun siitä, ettei kansainvälinen yhteisö tee kaikkea mahdollista, samalla hän kritisoi EU:n korkean edustajan ohjelmaa, joka ei ole selkeä strategia tilanteen rauhoittamiseksi. Euroopan unionilla ei ole omaa vakinaista armeijaa, mutta yhteisen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkansa puitteissa se voi käyttää tehtävissä eri EU-maista peräisin olevia sotilasjoukkoja. Nämä joukot osallistuvat mm. seuraaviin tehtäviin: interventiokeinot yhteiset aseidenriisuntatoimet, humanitaariset toimet ja väestön evakuointi, neuvonta ja tuki sotilasasioissa, konfliktinesto ja rauhanturvaaminen sekä kriisinhallinta, kuten rauhanpalauttaminen ja konfliktin jälkeinen vakauttaminen¹²³.

Anneli Jäätteenmäki jatkaa: ”Ensinnäkin EU:n olisi vaadittava YK:n ihmisoikeusneuvoston erityisistunnon kutsumista koolle Geneveen. YK:n olisi lähetettävä valtuuskunta näihin

---

123 Euroopan unioni – ulko- ja turvallisuuspolitiikka <https://europa.eu/european-union/topics/foreign-security-policy_fi> (20.4.2017)

kolmeen maahan, jotta niiden hallinnot saadaan vastaamaan ihmisoikeusrikkomuksistaan. Toiseksi EU:n olisi vaadittava, että aseiden vienti EU:n jäsenvaltioista näihin kolmeen maahan kielletään. On todella sietämätöntä, että EU:n jäsenvaltiot myyvät edelleen aseita näiden maiden hallinnoille. Kolmanneksi EU:n olisi tehtävä selväksi, että jos näiden maiden poliittiset hallinnot ovat esteenä demokratisoitumiselle, niiden on aika luopua vallasta. Sillä välin meidän olisi otettava käyttöön pakotteita, kuten varojen jäädyttäminen ja matkustuskielto. Toistan, että on aika ryhtyä toimiin.”

Jäätteenmäen puheenvuorossa näkyy hänen ymmärryksensä kansainvälisestä laista, mutta sen lisäksi myös voimakas tunnelataus. Hän ottaa sanallisesti kantaa Syyrian sisäisiin asioihin hämmästyttävän voimakkaasti; Jäätteenmäki haluaa, että EU kehoittaa Syyrian väkivaltaista hallitusta luopumaan vallasta. Jäätteenmäki kritisoi asekauppaa konfliktialueelle, joka on solidaristinen puheenvuoro aseteollisuutta vastaan. Jäätteenmäki ehdottaa lisäksi diplomaattisia keinoja, kuten kauppapakotteita asevientikiellon lisäksi ja kansainvälisen tutkimusryhmän luomista ja lähettämistä alueelle tutkimaan tilannetta ja hakemaan kansalaisille oikeutta, sanan solidaristisessa muodossa.

Ranskalainen Hélène Flautre, Verts/ALE-ryhmän puolesta sanoo: ”Nyt ei tietenkään ole oikea aika kättää Syyrian presidentiltä, että hän allekirjoittaisi takaisinottosopimuksen. Allekirjoittaminen edellyttäisi joka tapauksessa tiettyjen ehtojen täyttämistä, kuten todellista, tehokasta ja asianmukaista ohjelmaa, uudistusten toteuttamista Syyriassa sekä kaikkien mielipidevankien ja rauhanomaisten mielenosoittajien vapauttamista paitsi Syyriassa myös kyseisissä kahdessa muussa maassa.” Pluralistisen tulkinnan mukaan voidaan nähdä, että hän antaa takaisinotossa päätäntävällän tilanteesta ennen kaikkea Syyrian presidentti al-Assadille. Solidaristinen tulkinta sen sijaan menee voimakkaasti sisäasioihin puuttumisen ja oikeuden tulkinnan puolelle: mielipidevankien kuuluu vapautua ja uudistuksia tulee tapahtua kansalaisten oikeuksien vuoksi.

Keskiviikkona 8. kesäkuuta 2011 Strasbourgissa käydyissä puheenvuoroissa Syyrian kriisi nousi keskusteluun. Saksalainen Euroopan kansanpuolueen ryhmän edustaja Elmar Brok puhui seuraavasti: ”Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston käsittelyssä on Syyrian tapaus. Tällaisissa tapauksissa Venäjän on annettava rakentava panoksensa

rauhanomaisen kansainvälisen yhteisön rakentamiselle. Tämä tarkoittaa kuitenkin myös sitä, että Venäjän on hyväksyttävä naapurivaltioiden suvereenit oikeudet ja niiden päätökset, jotka liittyvät liittymistä sellaisiin yhteistyömuotoihin, joihin ne haluavat osallistua.

Lisäksi Venäjän on vaikutettava positiivisesti ratkaisemattomien konfliktien tapaukseen ja tehtävä loppu laittomista oloista Abhasiassa ja Etelä-Ossetiassa.”

Lainauksessa hän viljelee niin oikeusretoriikkaa Venäjän toivottavista vaikutuksista konfliktialueilla sekä Venäjän rakentavasta panoksesta rauhanomaisen kansainvälisen yhteisön rakentamiselle, ja järjestysretoriikkaa viittaamalla naapurivaltioiden suvereniteetin hyväksymiseen. Solidaristinen kansainvälisen yhteisön normisto yhdistyy pluralistiseen suvereniteettiretoriikkaan, jossa englantilaisen koulukunnan grotiuslainen *via media* todella on läsnä.

Brok jatkaa: ”Meillä on jaettu vastuu globaalissa maailmassa. On selvää, että Venäjällä ja Euroopan unionilla on tärkeitä yhteisiä intressejä tässä maailmanjärjestyksessä, näiden etujen määrittelyssä meidän on varmistettava, että Venäjä tunnustaa sen, että demokratia ja oikeusvaltio ovat myös keskeisiä asioita sisäisessä kehityksessä. On sovellettava muutamia ehtoja, jotka eivät koske pelkästään suhteita EU:n kanssa. Maa, jossa ei noudateta oikeusvaltion periaatetta, ei ole hyvä investointikohde, koska siellä ei ole oikeudellista varmuutta. Maa, jossa ei vallitse demokratia ja oikeusvaltio, ei voi saavuttaa todellista edistymistä pitkällä aikavälillä omien kansalaistensa hyväksi.”

Brok puhuu solidaristisista käsitteistä, vastuusta globaalissa maailmassa, oikeusvaltioperiaatetta ja omien kansalaisten hyväksi tehty työ. Yhtä lailla hän ottaa puheenvuorossa realistisen tulkinnan teemoja, kuten maailmanjärjestys, joka tässä liittyy selkeästi Venäjän ennalta-arvaamattomuuteen ja oikeusvaltiojärjestelmän hylkäämiseen.¹²⁴

---

124 Brokin puheenvuoro: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fTEXT%2bCRE%2b20110608%2bITEM-013%2bDOC%2bXML%2bV0%2f%2fFI&language=FI>>

5. Johtopäätökset

On kulunut jo kuusi vuotta siitä, kun Mohammed Bouazizi sytytti itsensä tuleen Tunisian Sidi Bouzidin kaupungissa käynnistäen samalla kansainväliseksi laajentuneet väkivaltaisuuudet, jotka saivat ikonisen nimen, arabikevät. Arabikevät yllätti ikuiset presidentit Tunisiassa, Egyptissä, Jemenissä ja ajoi Libyaan 42 vuotta hallinneen Muammar Gaddafin törkyiseen kuolemaan. Hänet pikateloitettiin kapinallisten toimesat entisessä kotikaupungissana. Yli kuuden vuoden aikana Libyaan ja Syyriaan, ja koko arabikevään vaikutusalueelle, on etsitty oikeutta ja järjestystä.

Kuuden vuoden aikana Syyria on ehtinyt luisua yhä syvempään ja raaempaan sisällissotaan, joka on ajanut kodeistaan miljoonat ihmiset. Libyaassa sotilasryhmät ovat Gaddafin syrjäyttämisen jälkeen jatkaneet kähinöintiä ja radikalisoituneet. Egyptin vaalit voittanut muslimiveljeskunta on syrjäytetty vallasta. Pohjoisen Afrikan valtiot eivät onnistuneet, Euroopan parlamentin ja kansainvälisen yhteisön kauniista puheista ja sanallisesta tuesta huolimatta rakentamaan pitkäikäisiä, vaikuttavia parannuksia elämänlaatuun ja hallintoon.

Kansannousut, jotka liikkuivat yli Pohjois-Afrikan keväällä 2011, nousivat massojen pyynnöistä kohti poliittista vapautta, sosiaalista oikeutta ja ihmisarvoa. Nämä universaalit normit vaikuttivat ottavan vallan status quosta tai ainakin heiluttelevan sitä. Länsimaalaisten sosiaalisen median syötteet täytyivät Tahirin aukion tapahtumista ja arabimaailman aktivisiten viesteistä, täynnä poliisin ja armeijan väkivaltaa ja vapaudennälkäisiä nuoria. Arabikevät sai laajaa kansainvälistä tukea, vaikkei liikehdintää voida sanoa kirkkaalla tähtämellä toteutetuksi saati yhtenäiseksi. Epävarmoina uusien poliittisten toimijoiden ja polvillaan geopolitiikan ja luonnonvarojen äärellä kansainvälisen yhteisön edustajat EU:sta ja Yhdysvalloista olivat nopeita poistamaan tukensa ikuisilta presidenteiltä. Keskusteluissa näkyi toistuvasti viittauksia oikeuksiin ja Venäjän tapauksessa järjestykseen.

Tutkielmassani kävin läpi kaksi puhetta Syyrian ja Libyan tilanteesta sekä Euroopan parlamentin keskustelut aiheista. Valitsin Syyrian ja Libyan tutkimuskohteikseni niiden erojen vuoksi: Libyan kriisiin tehtiin interventio nopeasti kriisin alun jälkeen, kun taas Syyriaan interventiota ei tehty kriisin eskaloitumisesta huolimatta. Minua kiinnostivat ne retoriset erot, joilla tilannetta perusteltiin.

Kuten sanottua, olen asettanut järjestykselle ja oikeudelle selkeät määritelmät. Mainitut asiat toimivat niin ikään kriteereinä puheiden oikeuden ja järjestys -dialogin määrittelemiseksi.

Järjestyksen määritelmiä ovat *itsenäisyyden ja suvereniteettinormin kunnioitus, valtioiden välisen rauhan ylläpito ja sisäasioihin puuttumattomuuden kunnioitus (puuttumattomuusnormi), sekä valtion tarpeet ennen yksilöiden ja kansalaisten tarpeita.*

Oikeuden määritelmiä ovat, että *kansalainen on turvassa valtion terrorilta, ihmisoikeuksien kunnioitus, suojeluvastuuperiaatteen kunnioitus ja oikeus humanitaariseen interventioon ennaltaehkäisevänä menetelmänä sekä kansalaisten tarpeet ennen valtion tarpeita.*

Hillary Clinton puheissaan Syyriasta ja Libanonista alleviivaa kansainvälisen yhteisön velvollisuutta toimia. Yhtä lailla Lavrov puhuu velvollisuudesta, mutta myöntää olevan epäviisasta ottaa puolia, käyttää sotilaallisen välintulon keinoja sodan lopettamiseksi, koska sen lopputulemaa on mahdoton ennustaa. Se missä Lavrov antaisi Wheelerin¹²⁵ analyysin mukaan Libyalle ja Syyrialle tilaa luoda omat yhdessä elämisen sääntönsä, kansainvälisen yhteisön tuella, on pluralistille tyypillistä tukea sääntöjä, jotka takaavat järjestyksen. Wheelerin kautta analysoituna Lavrovin mukaan käytännössä Syyrian kansalaisten uuden yhteiselämän alkuna on istuvan hallinnon suvereniteetin tunnistaminen ja tunnustaminen, eikä valtion sisäisiin asioihinsa väkivaltaisesti puuttuminen niin sisältä kuin ulkoa. Lavrovin mukaan kansainvälinen yhteisö järkyttää kansainvälistä järjestystä Syyria-politiikallaan.

125

Kuten puheenvuoroista on huomattu, Yhdysvallat ja EU edustavat yleisesti kosmopoliittista agendaa ja käyttävät aktiivisesti solidarista kieltä erityisesti Libyan tapauksessa ja EU:n kohdalla myös Syyriassa. Hillary Clinton oikeuttaa oikeuden ennen järjestystä väittämällä, että kansainvälinen yhteisö, NATO:n kautta, esti kansanmurhan Libyassa. Jos väitetään, että täyttääkseen oikeutta puoltavan argumentin kriteerit, lausahduksen on sisällettävä ihmisoikeuksien kunnioittamisen maininnan ja intervention ehkäisevän elementin, onnistuu Clinton molemmissa.

Gaddafi uhkasi kansalaisiaan suoraan. Hän sanoi¹²⁶ ”en ole vielä määrännyt voimankäytöstä, en yhtäkään luotia ammuttavaksi. Mutta kun määrään, kaikki tulee palamaan.” Jo tämä suora uhkaus itsessään legitimoit Naton, YK:n ja EU:n kannan interventiolle. Oli selvää, että libyalaiset tarvitsisivat suojelua omalta valtioltaan. Epäselvää on, kuinka moni libyalainen kaipasi demokratiaa, mutta voidaan sanoa, että äänekäs joukko sai sen toiveen kuulluksi länsimaissa. Suuri osa kansaa halusi kuitenkin ulos Gaddafin hallinnon sorrosta, parempaa elämänlaatua ja töitä: nämä ihmisten tarpeet nähtiin länsimaissa ihmisoikeuksien kaipuuna. Ne siis täyttävät oikeuden kriteerin ihmisten tarpeista ennen valtion tarpeita.

Tekstissä nähdään, että Yhdysvallat ja EU käyttävät Libyasta puhuttaessa paljon solidaristisia argumentteja, jotka pohjautuvat oikeuden kriteereihin. Kun peilaamme käytettyjä argumentteja kriteereihin näemme, että oikeuden kriteeristö täyttyy ja tätä myötä myös oikeuden määritelmä täyttyy.

Venäjä sen sijaan pystyy vastarannalla Libyan suhteen. Venäjä legitimoit Libyan humanitaarisen intervention ja suostui suojeluvastuun periaatteen noudattamiseen, jotka muuttuivat NATO:n sotilaalliseksi interventioksi. Lavrov väittää puheessaan, että Venäjä suostui ainoastaan lentokieltoalueeseen, eikä ollut tietoinen siitä, että NATO tulisi pommittamaan Libyaa. Se, että Venäjä kieltäytyy sotilaallisesta toiminnasta Libyan alueella täyttää järjestyksen kriteeristön kohdan suvereniteettiperiaatteen ja puuttumattomuusnormin kunnioittamisesta. Venäjä kuitenkin allekirjoitti suojeluvastuun

---

126

”But coming from Gaddafi himself, the threat carried much more menace. "I have not yet ordered the use of force, not yet ordered one bullet to be fired," he said, with typical disregard for facts. "When I do, everything will burn." Gosh, Bobby: Time, 2011

periaatteeseen nojaavan sopimuksen lentokieltoalueesta, mikä viittaa siihen, että osittainen oikeusnormisto täyttyy Venäjän Libyan-politiikassa. Ottaen kuitenkin huomioon sen, ettei siviilien pelastaminen ja ennaltaehkäisevänä tekona tehty interventio eivät koskaan olleet Venäjän tavoitteiden keskiössä, voidaan sanoa, että Lavrovin argumentit tukevat pluralistista otetta, jossa järjestysretoriikan prioriteettina on Libyan itsenäisyyden ja suvereniteetin kunnioitus, eivätkä ihmisoikeudet.

Argumenttitasolla Hillary Clintonin ja Euroopan parlamentin puheenvuorot olivat Syyrian suhteen hyvin samankaltaisia kuin Libyan tilanteessa. Solidaristinen argumentaatio on paikallaan molemmissa ja yhtäläillä molemmilla areenoilla toivotaan kansainvälisen yhteisön nopeaa toimintaa ja ”jonkin tekemistä”. Kansainväliseen yhteisöön pyritään saamaan vauhtia erityisesti verisillä silminnäkökuvauksilla ja kuvailemalla raakuuksia, joita naiset, lapset ja siviilit ovat kohdanneet Syyrian levottomuuksissa. Kuvaukset ja hoputtaminen täyttävät oikeusretoriikan kriteeristön kohdan ihmisoikeuksien kunnioittamisesta. Niin Euroopan parlamentti kuin Clintonkin toivovat toimintaa, ennen Syyrian sisäisen kriisin eskaloitumista kansainväliseksi kriisiksi. Tämä voidaan nähdä oikeusretoriikan kriteeristössä kohtana humanitaarinen interventio ennaltaehkäisevänä menetelmänä. Kansalaisten turvaan omalta valtiolta Clinton viittaa puhuessaan al-Assadin ”väkivaltakampanjasta omia kansalaisiaan vastaan”.¹²⁷ Clinton jatkaa ihmisten tarpeilla, ennen valtion tarpeita -kriteerillä mainitsemalla, että Syyria hyökkää kansalaisiaan vastaan vain siksi, että he haluavat perusoikeuksia ja arvokkuutta.

Yhdysvaltojen ja Euroopan parlamentin kriteeristö täyttyivät kuitenkin ainoastaan teoriassa. Käytännössä mikään ei muuttunut Libyassa. Ihmisoikeuksia ei kunnioiteta sen vertaa kuin Gaddafin aikana.

Lavrovin puheesta nähdään, että Venäjän mukaan Libyan interventio oli virhe ja Syyrian tapauksessa se olisi vieläkin monimutkaisempaa. Hän alleviivaa, että on mahdotonta ennustaa, mitä tapahtuu kansainvälisen yhteisön interventiossa, verrattuna Clintonin näkemykseen interventioista ennaltaehkäisevänä menetelmänä. Lavrov väittää Venäjän pitäneen yhteyttä al-Assadin kanssa, jotta hän loisi, Venäjän mukaan välttämättömän, reformin Syyriaan. Lavrovin argumenttien mukaan pluralistinen järjestysretoriikan

¹²⁷ ”..executed a campaign of violence against its own citizens”

kriteerin täyttävä kansallisvaltion rajoja kunnioittava suvereniteettiperiaate täyttyy. Venäjä välttää samalla viestinnällään kansainvälisen sotilaallisen intervention Syyriassa, mikä täyttää järjestysretoriikan kriteerin puuttumattomuusnormin.

Lisäksi Lavrov jatkaa, että puuttuminen Syyrian sisäasioihin voisi järkyttää kansainvälistä rauhaa vakavasti. Hän maalailee kuvia siitä, miten ulkopuolisen väkivaltakoneiston puuttuminen tilanteeseen uhkaisi alueen tasapainoa ja riskeeraisi aseiden holtittoman leviämisen.¹²⁸ Tämä aiheuttaisi kansainvälistä rauhaa ja järjestystä valtioiden välillä.

Lavrov kuitenkin väittää, että Venäjän tavoite on lopettaa Syyrian väkivaltaisuus ja tarjota humanitaarista apua siviileille. Lavrovin mukaan kansainvälisen yhteisön on kuitenkin keskusteltava realistisista tavoista, joilla tulitauko saavutettaisiin. Jossain määrin tämä täyttää oikeusretoriikan kritiikistöä, mutta oikeus, kuten siviilien suojeleminen tai interventio ennaltaehkäisevänä menetelmänä, ei kuitenkaan ole Venäjän ensisijainen tarkoitus, vaan alueellisen tasapainon ylläpitäminen.

Analyysini perusteella kansainvälinen yhteisö vastasi Libyan tilanteeseen solidaristisin argumentein, jotka perustuivat oikeusretoriikalle, kun taas Syyrian tilanteessa kansainvälinen yhteisö perusteli päätöksensä pluralistisin järjestysretoriikan keinoin. Venäjän veto-oikeus sinetöi Syyriaan puuttumattomuuden.

Yhdysvallat ja Euroopan parlamentti käyttivät paljon solidaristista oikeusretoriikkaa puheissaan Libyasta ja Syyriasta. Kriteeristö oli laaja, mutta joka tapauksessa pluralistinen argumentaatio oli kiven alla; kaikkien mukaan jotain oli tehtävä ja mielellään siviilien suojelemiseksi. Venäjän Lavrovin puheissa sen sijaan näkyi voimakkaasti toive kansainvälisestä järjestyksestä ja suvereniteetista, sekä siitä, miten Syyrialla on oltava mahdollisuus muuttaa kurssia, ilman ulkopuolisten väliintuloa.

---

128 "(...) interference from the outside using raw military force increases the threat of illicit spread of arms, thus jeopardizing the stability of the region." Lavrov 2012.

Huolimatta siitä, oliko aika ryhtyä toimiin vai ei, näemme, että molemmat valtiot ovat keskellä sekasortoa edelleen. Aivan kuten Sergei Lavrov sanoi, on mahdotonta ennustaa, mitä tapahtuu, jos interventio tehdään.

6. Lähteet

Artikkelit

Chandler, David (2003), Rhetoric without responsibility: the attraction of 'ethical' foreign policy. *British Journal of Politics and International Relations*, Vol. 5 (3), s. 295-316.

Held, David & Ulrichsen Coates Kristian (2014), The Arab Spring and the changing balance of global power
<<https://www.opendemocracy.net/arab-awakening/david-held-kristian-coates-ulrichsen/arab-spring-and-changing-balance-of-global-power>>

Chesterman, Simon (2002), Legality Versus Legitimacy: Humanitarian Intervention, the Security Council, and the Rule of Law, *Security Dialogue*, Vol. 33 (3), s. 293-307.

Global Centre for the Responsibility to Protect (2012). The Relationship between the Responsibility to Protect and the Protection of Civilians in Armed Conflict. Policy Brief.
<<http://www.globalr2p.org/media/files/the-relationship-between-r2p-and-poc-in-armedconflict-brief-21-june-2012.pdf>>

Global Centre for the Responsibility to Protect (2013a), Timeline of International Response to the Situation in Syria, <http://www.globalr2p.org/media/files/timeline-of-international-responseto-syria-1.pdf>

Gottwald, Marlene (2012), Humanizing Security? The EU's Responsibility to Protect in the Libyan Crisis. FIIA Working Paper April 2012. The Finnish Institute of International Affairs.

Guzzini, Stefano (2011), Securitization as a causal mechanism. *Security Dialogue*, Vol. 42 (4-5), s. 329-341.

Huru, Jouko (2004), Mitä tekemistä identiteetillä on turvallisuuden kanssa? - McSweeney vastaan Buzan ja Wæver. *Kosmopolis*, Vol. 34 (3), s 29-50. Kotilainen, Leena

(2013), Suojeluvastuu realistisena utopiana. *Kosmopolis* Vol. 43 (1), s. 31-44. Luck, Edward (2011), *The Responsibility to Protect: The First Decade*. *Global Responsibility to Protect*, Vol. 3, s. 387-399.

McDonald, Matt (2008), *Securitization and the construction of security*. *European Journal of International Relations*, Vol. 14 (4), s. 563-587.

Menkiszak, Marek (2013), *Responsibility to Protect... Itself? Russia's Strategy towards the Crisis in Syria*. FIIA Briefing Paper 131. The Finnish Institute of International Affairs.

Moses, Jeremy (2013), *Sovereignty as irresponsibility? A Realist critique of the Responsibility to Protect*. *Review of International Studies*, Vol. 39 (1), s. 113-135.

Newman, Michael (2009), *Revisiting the 'Responsibility to Protect'*, *The Political Quarterly*, Vol. 80 (1), s. 92-100.

Suojeluvastuu Alex Bellamyn ja Martti Antolan silmin. Sähköpostihaastattelu julkaisussa *Kosmopolis*, Vol. 43 (1), s. 7-14.

Robert Adcock (2001). *Measurement Validity: A Shared Standard for Qualitative and Quantitative Research*. *American Political Science Review*, 95, pp 529-546.
doi:10.1017/S0003055401003100.

Robinson, Piers 2013. *Media as a Driving Force in International Politics: The CNN Effect and Related Debates*. *Global Policy Journal*
<<http://www.globalpolicyjournal.com/blog/08/10/2013/media-driving-force-international-politics-cnn-effect-and-related-debates>>

Walzer, Michael (2011) *The Case Against Our Attack on Libya*. *New Republic*.
<<https://newrepublic.com/article/85509/the-case-against-our-attack-libya>> [Accessed 15 Feb. 2017].

Wheeler Nicholas & Dunne, Tim (1996), *Hedley Bull's Pluralism of the Intellect and Solidarism of the Will*, *International Affairs* 72:1

EU-aineisto

Eur-lex.europa.eu, (2015). *Yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka*. [online] Available at: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/HTML/?uri=URISERV:ai0025&from=EN> [Accessed 24 Aug. 2015].

Brokin puheenvuoro: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fTEXT%2bCRE%2b20110608%2bITEM-013%2bDOC%2bXML%2bV0%2f%2fFI&language=FI>>

Buzekin puheenvuoro (<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+IM-PRESS+20110311STO15431+0+DOC+XML+V0//FI&language=FI>)

Némethin, Jätteenmäen ja Flautren puheenvuorot:

<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-%2f%2fEP%2f%2fTEXT%2bCRE%2b20110406%2bITEM-013%2bDOC%2bXML%2bV0%2f%2fFI&language=FI>

Kirjallisuus

Balzacq Thierry (2005), The Three Faces of Securitization: Political Agency, Audience and Context. *European Journal of International Relations*. Vol. 11 (2), s. 171-201.

Balzacq, Thierry (toim.) (2011), *Securitization Theory. How Security Problems Emerge and Dissolve*. Routledge, New York.

Bellamy, Alex (2009), Realizing the Responsibility to Protect, *International Studies Perspectives*, Vol. 10, s. 111-128.

Bellamy, Alex (2013a), The Responsibility to Protect: Towards a "Living Reality". Report written for the United Nations Association-UK. Bellamy, Alex (2013b), The Responsibility to Protect: Added value or hot air? *Cooperation and Conflict*, Vol. 48 (3),

s. 333-357

Bellamy, Alex & Williams, Paul (2011), The New Politics of Protection? Côte d'Ivoire, Libya and the Responsibility to Protect. *International Affairs*. Vol. 87 (4), s. 825-850.

Bellamy, Alex & Williams, Paul (2012), On the limits of moral hazard: The 'responsibility to protect', armed conflict and mass atrocities. *European Journal of International Relations*. Vol. 18 (3), s. 539-571.

Booth, Ken (2007), *Critical Security Studies. Concepts and Cases*. UCL Press, London.

Buzan, Barry (2014), *An Introduction to the English School of International Theory*. Polity press, Cambridge, UK

Buzan, Wæver & de Wilde (1998), *Security: A New Framework For Analysis*. Lynne Rienner Publishers, Boulder, Colorado.

Buzan, Barry & Wæver, Ole (2003), *Regions and Powers*. Cambridge University Press, Cambridge.

Buzan, Barry & Hansen, Lene (2009), *The Evolution of International Security Studies*. Cambridge University Press, Cambridge.

Donnelly, Jack (2013), *Universal Human Rights in Theory and Practice*, 3rd edition, Cornell University Press

Korpiola, Lilly & Nikkanen, Hanna (2012), *Arabikevät*,

Peltonen, Hannes (2013), *Teoria ja käytäntö*

YK:n peruskirja ja kansainvälisen tuomioistuimen perussääntö, Suomen YK-liitto, 2008, Sälekärin kirjapaino oy

Wheeler, Nicholas (2000), *Saving Strangers Humanitarian Intervention in International*

Society, Oxford University Press

Lehdet

Time.com: "Gaddafi's Last Stand" Gosh, Bobby 07.03.2011

<<http://content.time.com/time/magazine/article/0,9171,2055193,00.html>>

Puheet

Liite 1. <|Examiner.com: "Full Transcript: Clinton's remarks on Libya following meeting in Paris"

Klingman, Aimee: Libya, September 3, 2011

The Ministry of Foreign Affairs of The Russian Federation

"Bloomberg Full Transcript of Sergey Lavrov Interview, June 1, 2011"

<http://www.mid.ru/press_service/minister_speeches/-/asset_publisher/7OvQR5KJWVmR/content/id/204754>

Liite 2. U.S. Department of State –Diplomacy in Action"Remarks at the United Nations Security Council Session on the Situation in Syria"

<<https://www.state.gov/secretary/rm/2012/01/182845.htm>>

The Ministry of Foreign Affairs of The Russian Federation Address by H.E. Mr. Sergey Lavrov, Minister of Foreign Affairs of the Russian Federation at the UN Security Council debate "Situation in the Middle East: Challenges and opportunities"

<http://en.interaffairs.ru/lavrov/8-address-by-he-mr-sergey-lavrov-minister-of-foreign-affairs-of-the-russian-federation-at-the-un-security-council-debate-situation-in-the-middle-east-challenges-and-opportunities.html>

Liite 1.

“Full Transcript: Clinton's remarks on Libya following meeting in Paris”

Libya, September 3, 2011 –By: Aimée Kligman

The following remarks were made by US Secretary of State Hillary Rodham Clinton during her visit to Paris September 1, 2011 at a meeting of world leaders, which was boycotted by South Africa who objected to the NATO campaign.

Well, this is my ninth trip to discuss the current crisis in Libya and each time I have urged that our partners stay focused on the ultimate objective of helping the Libyan people chart their way to a better future. And today, that future is within their reach. All of us are inspired by what is happening in Libya.

Six months ago, Libyans stood up to demand fundamental rights and freedom. And when Qadhafi met their peaceful protest with violence, the Libyan people refused to back down. While their struggle is not over, the Libyan people are taking back their country. Libya's transformation is the –largely the result of their own courage and their resilience in the face of very difficult days. The sacrifice that the Libyan people have been willing to make in order to obtain freedom and dignity has been extraordinary.

But the United States and our international partners are also proud of our own contributions. When Qadhafi threatened Benghazi, we assembled an unprecedented coalition that included NATO and Arab countries, and acted quickly to prevent a massacre. We sought and won local, regional, and international support, including the backing of the UN and the Arab League. And after deploying our unique military capabilities at the outset, the United States played a key role in a genuinely shared effort as our allies stepped up. As time went on, our coalition grew even stronger.

Today, the international community must maintain the same sense of resolve and shared responsibility. We know from experience that winning a war is no guarantee of winning the peace that follows. That is why even as we sought to protect civilians and pressured Qadhafi to step down, we have supported the Libyans as they laid the groundwork for a transition to democracy that is just, inclusive, and sustainable.

What happens in the coming days will be critical, and the international community has to help the Libyan people get it right. First, as I told my counterparts earlier today, we need to continue NATO's military mission as long as civilians remain under threat of attack. For the sake of the Libyan people, we have called on Qadhafi and those around him to recognize that their time is over and lay down their arms. And as the new Libyan authorities consolidate power, we will support their efforts to demobilize and integrate fighters into a single security force.

Second, we need to welcome Libya back into the community of nations. Nearly 70 countries so far have recognized the TNC, including 18 African nations, the Arab League, and now Russia. It is time for others to follow suit.

Third, we must continue to support the interim Libyan authority's efforts to meet the needs of the Libyan people. The United States and our partners have worked through the

United Nations to unfreeze billions of dollars in order for Libya to get access to their state assets to meet critical needs. I am pleased to announce that by the end of today, the United States expects to have delivered \$700 million to help the TNC pay for fuel and civilian operating costs and salaries, with another 800 million on the way. We are working with the TNC to ensure that these funds are disbursed in a transparent, accountable manner. It must be clear to Libyans and to the world that this money is being used to serve the Libyan people.

Fourth, the international community, led by the United Nations, needs to help the Libyan people and their leaders pave a path to peaceful, inclusive democracy—one that banishes violence as a political tool and promotes tolerance and pluralism. After 42 years of Qadhafi's rule, it is going to take time to build institutions, strengthen civil society, write a constitution, hold free and fair elections, and put in place an elected, legitimate Libyan government. We encourage the world's democracies to offer expertise and technical assistance along the way.

As Libya's leaders have emphasized repeatedly, Libya's transition must proceed in a spirit of reconciliation and justice, not retribution or reprisal. Libyans must continue to stand against violence extremism and work with us to ensure that weapons from Qadhafi's stockpiles do not threaten Libya or Libya's neighbors or the world.

In fact, the international community will be watching and supporting Libya's leaders as they keep their commitments to conduct an inclusive transition, act under the rule of law, and protect vulnerable populations. And that should include enshrining the rights of women as well as men in their new constitution.

A great deal of work lies ahead to build a stable, unified, and free Libya—a Libya that has never before existed in its modern history. The challenges may be formidable, but so is the progress we have already seen. We have stood with the Libyan people in their moment of need and we must continue to stand with them for the foreseeable future.

Finally, I want to say a few words about Syria. President Asad's brutality against unarmed citizens has outraged the region, the world, and most importantly the Syrian people themselves. The Arab League, the GCC, the Jordanian and Egyptian governments have all condemned his abuses. And after repeated warnings, Turkey's president announced that he too has lost confidence in Asad. The violence must stop, and he needs to step aside. Syria must be allowed to move forward. Those who have joined us in this call must now translate our rhetoric into concrete actions to escalate the pressure on Asad and those around him, including strong new sanctions targeting Syria's energy sector to deny the regime the revenues that fund its campaign of violence. The EU has already taken important steps, and I'm pleased to hear that more are on the way.

Just as we have done in Libya, we are also encouraging the Syrian opposition to set forth their own roadmap for a tolerant, inclusive, and democratic path forward, one that can bring together all Syrians, Christians, and Alawites. Everyone who lives in Syria today must be part of the new Syria that should be developed in the months ahead. The people of Syria, like people everywhere, deserve a government that respects their rights equally and without discrimination. Syria's transition to democracy has already begun. It is time for President Asad to acknowledge that and step aside so the Syrian people themselves can decide their own future. It is very heartening that this year, Tunisian, Egyptian, and Libyan families will celebrate Eid at a moment of promise. May this be a year when the

tide of freedom and progress rises around the world. And I want to wish Muslims everywhere an Eid Mubarak.

And with that, I will take your questions.'

Liite 2: Hillary Rodham Clinton: Syria

U.S. Department of State –Diplomacy in Action“Remarks at the United Nations Security Council Session on the Situation in Syria”

January 31, 2012 –Hillary Rodham Clinton (Secretary of State)Thank you very much, Mr.

President, and let me begin by thanking Prime Minister Hamad bin Jassim and Secretary General el Araby for their thorough briefing.

The Arab League has demonstrated important leadership in this crisis. And for many months, the people of the region and the world have watched in horror as the Assad regime executed a campaign of violence against its own citizens. Civilians gunned down in the streets, women and children tortured and killed. No one is safe, not even officials of the Syrian Arab Red Crescent. According to UN estimates, more than 5,400 civilians have already died, and that number is rising fast.

The regime also continues to arbitrarily detain Syrian citizens, such as the activists Yahia al-Shurbaji and Anas al-Shaghri, simply for demanding dignity and universal rights. To date, the evidence is clear that Assad’s forces are initiating nearly all of the attacks that kill civilians, but as more citizens take up arms to resist the regime’s brutality, violence is increasingly likely to spiral out of control. Already, the challenges ahead for the Syrian people are daunting –a crumbling economy, rising sectarian tensions, a cauldron of instability in the heart of the Middle East.

Now, fears about what follows Assad, especially among Syria’s minority communities, are understandable. Indeed, it appears as though Assad and his cronies are working hard to pit Syria’s ethnic and religious groups against each other, risking greater sectarian violence and even descent into civil war.

So in response to this violent crackdown on peaceful dissent and protest, the Arab League launched an unprecedented diplomatic intervention, sending monitors into Syria’s beleaguered cities and towns and offering President Assad many chances to change course. These observers were greeted by thousands of protestors eager to share their aspirations for their universal rights and also the stories of what had befallen them and their families. But as the Arab League report makes clear if you read the entire report, the regime did not respect its pledges or the presence of the monitors, and instead responded with excessive and escalating violence.

Now, in the past few days, the regime’s security forces have intensified their assault, shelling civilian areas in Homs and other cities. And this weekend, the Arab League suspended its monitoring mission, pointing to the regime’s intransigence and the mounting civilian casualties.

So why is the Arab League here before this Security Council? Because they are seeking the support of the international community for a negotiated, peaceful political solution to this crisis and a responsible, democratic transition in Syria. And we all have a choice: Stand with the people of Syria and the region or become complicit in the continuing violence there.

The United States urges the Security Council to back the Arab League's demand that the Syrian Government immediately stop all attacks against civilians and guarantee the freedom of peaceful demonstrations. In accordance with the Arab League's plan, Syria must also release all arbitrarily detained citizens, return its military and security forces to their barracks, allow full and unhindered access for monitors, humanitarian workers, and journalists.

And we urge the Security Council to back the Arab League's call for an inclusive, Syrian-led political process to effectively address the legitimate aspirations and concerns of Syria's people, conducted in an environment free from violence, fear, intimidation, and extremism.

Now, I know that some members here may be concerned that the Security Council could be headed toward another Libya. That is a false analogy. Syria is a unique situation that requires its own approach, tailored to the specific circumstances occurring there. And that is exactly what the Arab League has proposed—a path for a political transition that would preserve Syria's unity and institutions.

Now, this may not be exactly the plan that any of us ourselves would have designed. I know that many nations feel that way. But it represents the best effects and efforts of Syria's neighbors to chart a way forward, and it deserves a chance to work.

I think it would be a mistake to minimize or understate the magnitude of the challenge that Syrians face in trying to build the rule of law and civil society on the ruins of a brutal and failed dictatorship. This will be hard. The results are far from certain. Success is far from guaranteed. But the alternative—more of Assad's brutal rule—is no alternative at all.

We all know that change is coming to Syria. Despite its ruthless tactics, the Assad regime's reign of terror will end and the people of Syria will have the chance to chart their own destiny. The question for us is: How many more innocent civilians will die before this country is able to move forward toward the kind of future it deserves? Unfortunately, it appears as though the longer this continues, the harder it will be to rebuild once President Assad and his regime is transitioned and something new and better takes its place.

Citizens inside and outside Syria have begun planning for a democratic transition, from the Syrian National Council to the courageous grassroots local councils across the country who are organizing under the most dangerous and difficult circumstances. But every day that goes by, their task grows more difficult.

The future of Syria as a strong and unified nation depends on thwarting a cynical divide-and-conquer strategy. It will take all Syrians working together—Alawis and Christians hand-in-hand with Sunni and Druze, side-by-side Arabs and Kurds—to ensure that the new Syria is governed by the rule of law, respects and protects the universal rights of every citizen, regardless of ethnicity or sect, and takes on the widespread corruption that has marked the Assad regime.

For this to work, Syria's minorities will have to join in shaping Syria's future, and their

rights and their voices will have to be heard, protected, and respected. And let me say directly to them today: We do hear your fears and we do honor your aspirations. Do not let the current regime exploit them to extend this crisis.

And leaders of Syria's business community, military, and other institutions will have to recognize that their futures lie with the state and not the regime. Syria belongs to its 23 million citizens, not to one man or his family. And change can still be accomplished without dismantling the state or producing new tyranny.

It is time for the international community to put aside our own differences and send a clear message of support to the people of Syria. The alternative –spurning the Arab League, abandoning the Syrian people, emboldening the dictator –would compound this tragedy, and would marka failure of our shared responsibility, and shake the credibility of the United Nations Security Council.

The United States stands ready to work with every member in this chamber to pass a resolution that supports the Arab League's efforts, because thoseare the efforts that are well thought out, and focused on ending this crisis, upholds the rights of the Syrian people, and restores peace to Syria.

That is the goal of the Arab League, that should be the goal of this Council, to help the Syrian people realize the goal of the future that they seek. Thank you.

PRN: 2012/150